

Pasaulio Įvykių Savaitinė Apžvalga

Lietuvos pasiuntinybė
Romoje teko rusams

Beveik tris savaites buvo stengiamasi išgelbėti nuo bolševikų Lietuvos pasiuntinybės prie Kvirinalo namus, priklausančius Lietuvos valstybei. Bet galop italų valdžiai pasisakius už namų perdavimą, tolimesnis priešinimasis pasidarė nebegalimas ir rugpjūčio 26 d. apie 8 valandą vakaro Lietuvos ministras prie Kvirinalo, Romoje turėjo apieisti pasiuntinybės namus. Prieš tai pasiuntinybėje susirinko visa lietuvių kolonija su Lietuvos ministru prie Vatikano S. Girdvainiu ir vysk. Bučiu priešakyje. Lozoraitis kreipėsi į susirinkusius sakdamas, kad Lietuva nemirs ir negali mirti. Ji vėl bus atstatyta, laisva ir nepriklausoma. Tam visi lietuviai vieningai dirbs ir kovos.

Susirinkusių lietuvių vardu tarė žodį J. E. vysk. Bučys, pažymėdamas, jog bolševikų okupacija yra vienas sunkiausių Lietuvos istorijoje bandymų, tačiau reikia tvirtai tikėti, kad teisingumas laimės, lietuvių tauta pasiliausios nuo žiauraus svetimio jungo ir pasiuntinybės namuose vėl bus atstovaujama laisva Lietuva.

Su dideliu susijaudinimu susirinkusieji sugiedojo Tautos Himną. Tuo metu ant pasiuntinybės rūmų plėvė savo Lietuvos vėliava su gedulos šydu. Jau buvo prieblanda, kai Romos lietuviai skirstydami eis į gilynų takais, kur gulėjo dalgių nupiautos lietuviškos gėlės. Lietuviai apėjo savo valstybės namus susikaupe, bet tvirtai pasiryžę į juos sugrįžti.

Išvažiavęs iš pasiuntinybės, Lozoraitis nusiuntė italų užsienių reikalų ministerijai ir diplomatinio korpuso dekanui Popiežiaus Nuncijui raštus, kuriuose pareiškė, kad nors ir buvo priverstas apieisti pasiuntinybę, vis dėlto nepripažįsta sovietams nei teisės ką užimti, nei atstovauti Lietuvai.

Jokio namų perdavimo ar raktų įteikimo akto nebuvo padaryta.

Kitą rytą 9 val. du Sovietų ambasados atstovai atvyko prie Lietuvos pasiuntinybės. Juos įleido tarnas. Bolševikai iš karto puolėsi prie garažo paimti automobilį. Garažas buvo tuščias, automobilis išvežtas. Eidami prie namų, pamatė nukirstas gėles. Įėjo į I aukštą — tuščia, tik sienos, į II aukštą — tas pats, nei vieno daikto, nei vienos kėdės. Nieko. Turėjo išeiti iš namų ir atsistoti ant laiptelių. Taip besidėdami pamatė pagaliau vienintelį paliktą jiems inventorių — šunį. Sužinoję pas tarną, kad tai pasiuntinybės šuo, bolševikai liepė išvaryti jį lauk, į gatvę. Tarnas atsisakė. Tada jie patys ėmė šunį gaudyti, bet šuo nesidavė ir rodė dantis. Tik šunį bevaikydami, ambasados atstovai pastebėjo trispalvę vėliavą ant rumų. Ji buvo taip pakabinta, kad kelių valandų bolševikiškos pastangos ėjo niekais — vėliava vis dar plėvė savo saulėje. Reikėjo nupjauti visą stiebą. Visiškai įnirę bolševikai, kurių atvyko dar keturi, nežinodami kam keršyti, įsakė trims pasiuntinybės tarnams per kelias valandas išsikraustyti su šeimomis ir visa manta iš pasiuntinybės,

tuo būdu išmesdami į gatvę žmones, kurie penkiolika metų dirbo Lietuvos pasiuntinybėje.

Visą dieną bolševikai slankiojo po tuščią pasiuntinybę. Du paliko ir naktį, bet turėjo nakvoti ant grindų ir be elektros.

Londone, Berne, Buenos Airėse, Vatikane ir Vichy pasiuntinybės veikia. Lietuvos garbės konsulas Mexico City p. Thomas Vilchis šiomis dienomis atsiuntė Lietuvos pasiuntiniui Washingtone laišką, kuriame pareiškė pilną supratimą lietuvių Lietuvoje; giliai atjaucia tautos tragediją ir skaitys sau už garbę ir toliau likti konsulu ir klausyti tik Lietuvos ministro instrukcijų.

Atvyko New Yorkan
p. Rabinavičienė

Šiomis dienomis per Lisaboną atvyko New Yorkan Lietuvos pasiuntinybės Londone patarėjo žmona p. Rabinavičienė su dukrele. Nei vienas iš pasiuntinybės personalo, net ir tarnaitės, nesutiko grįžti į Sovietinę Lietuvą. Tarnaitėms parupintos vietos pas pažįstamus Londone.

Anglijos karas

Visa Anglijos sala su mažomis salomis aplinkui (išskyrus Airiją) yra pavirtusi į tvirtovę, kurią laiko apgulę ir bando kuogrečiausia palmti vokiečių nacių įjegos. Nuo to laiko, kaip buvo užkariauta Francija, nacių bombnešiai beveik kasdien skrido per siaurą Anglijos kanalą su dinamito kroviniais bombų formoje ir sklaidė ugnį ir mirtį rytinėje Anglijos dalyje. Nacius visuomet pasitiko Anglijos lakunai šaudymais ore ir priešlėktuvų Anglijos dalyje. Nacius visuomet pasitiko Anglijos lakunai šaudymais ore ir priešlėktuvų Anglijos dalyje. Nacius visuomet pasitiko Anglijos lakunai šaudymais ore ir priešlėktuvų Anglijos dalyje.

Šiomis dienomis per Lisaboną atvyko New Yorkan Lietuvos pasiuntinybės Londone patarėjo žmona p. Rabinavičienė su dukrele. Nei vienas iš pasiuntinybės personalo, net ir tarnaitės, nesutiko grįžti į Sovietinę Lietuvą. Tarnaitėms parupintos vietos pas pažįstamus Londone.

Pereitą savaitę kiekviena diena Anglijos gyventojams buvo baisi ir kiekviena ateinanti diena dar baisesnė. Vis didesni nacių bombnešių būriai atakavo iš oro Londoną ir kitus miestus. Vieną dieną jų atskrido 1,000, kitą dieną 1,500, trečią dieną 2,000, o paskui jų jau ir suskaičiuoti nebegalima buvo. Padegantios bombos uždegė šimtus namų ir Londono apilinkės buvo apšviestos nesibaigiančių gaisrų. Gesinimas šviesų jau nieko nereikšė. Gaisrai nušvietė naujienas nacių lėktuvams visą kelią į Londoną.

Berlino bombardavimas

Anglų oro laivynas turėjo kasdien sunkių kovų prieš galingesnį priešą ore. Anglijos lakunai šaudė ir vijo nacių lakunus su didžiausiu narsumu. Sušaudyti ir sudaužyti lėktuvai puolė žemyn iš abiejų pusių. Kurioj pusėj daugiau jų žuvo, niekas tikrai negali pasakyti.

Kada naciai taip nuolat puolė Londoną, Anglijos oro laivynas nepasitenkino gynymu Londono, bet dalis jo dideliais būriais keliais atvejais užpuolė Berliną nakties laiku, o taipgi keletą kitų Vokietijos miestų. Anglų bombnešiai nuėmė bombų net į Regensburgą, kur laikomi yra nacių gazoilino rezervai, o Italijoje bombardavo Turiną.

Hitlerio grąsinimas

Kad anglai bombardavo Berliną, tas labai užpykino Hitlerį. Po ilgos tylos pereitą savaitę Hitleris prabilo Berliną. Susirinkusiems Sportpalaste naciams jis pasakė kalbą, kurioj anglų bombardavimą Berlino pavadino piratų darbu, ir pagrasino, kad už tai jis dabar paleisiant ant Anglijos kasdien šimtus tukstančių ir milijonus tonų dinamito. Jis paketino tiesiai ateiti į Angliją.

Savo kalboj Hitleris betgi prasarė, kad jis esąs pasirengęs kariuotį kadrį penkis metus. Iš to jo prasarimo laikraščiai ir spekuliantai padarė išvadą, kad Hitleris jau nebesitiki užkariauti Anglijos „blitzkriegu“ ir trumpą laiką. Tie, kurie iš karo daro biznį, tuo nusidžiaugė. Londone ir New Yorke po to Hitlerio išsitarimo biržose tuojaus pradėjo kilti šerai.

Baisiausia diena

Baisi buvo Londonui šeštadienio diena, kada naciai atakavo Londoną ištisas aštuonias valandas. Bet ant rytojaus sekmadienio diena buvo už visas baisesnė. Kaip tik atėjo vakaras, vėl pasirodė eilės nacių bombnešių ir Londono gyventojai subėgo į požemines atsargos vietas. Per visą naktį Londonas drebėjo nuo sprogtančių bombų visose miesto dalyse. Daug sunkių bombų buvo numesta arti parlamento namų. Vokiečiai sakė, kad šį sykį jie pradėjo mityti ant Londono savo didžiausias bombas, didesnių už kurias neturi, arba superbombas. Tos bombos išgraužė nacių viską 500 metrų radiuse.

Londone sekmadienio naktį pirmą syk visas judėjimas sustojo, išskyrus karo vežimus. Per visą naktį išskyrus karo daivinius, buvo pasisilėpę po žemę. Ant rytojaus oficialiai pranešta, kad tą naktį buvo užmušta 400 žmonių ir sužeista 1000.

Francijos pusėje Vokietijos armija pradėjo būti koncentruojama prie jūros pakraščio. Tas reikšė, kad Hitleris rengėsi neužilgo bandyti perkelti savo armiją Anglijon, ir pradėti galutiną Anglijos naikinimą. Matydami tą angliai, pradėjo bombarduoti iš oro Francijos pakraštį tas vietas, kur didžiosios vokiečių kanuolės yra sustatytos.

Hitlerio ir Mussolinio ministrai Vienoje nusprendė, kad Rumanija turi duoti Vengrijai didelį sklypą krašto vadinamą Transilvaniją. Kitą sklypą žemės vadinamą Dobrudža (pietinę dalį) Rumanija buvo priversta pažadėti Bulgarijai. Šiaurėje Stalinas pasiėmė iš Rumanijos Besarabiją ir šiaurinę Bukoviną.

Taip trys diktatoriai supa-

šiojo Rumaniją, kurios karalium buvo Karolis, buvęs sykiu ir Rumanijos diktatorium. Karolis prieš karą bandė laikytis su Anglija ir Francija. Hitleriui reikėjo Rumanijos kviečių ir Rumanijos aliejaus. Todel jis stengėsi sunaikinti Karoliaus nepriklausomybę, supašioti Rumaniją ir tokiu būdu gauti iš Rumanijos viską ką jis tik turi. Rumanijoje gyvena bene devyniolikos tautų žmonės, nors senovės rumunų daugiausia. Tas įvairias tautas naciai nuolat kurstė prieš Karolį. Nacių organizacija pasivadins „geležine gvardija“ ilgą laiką veikė teroru prieš Karolio ministerius. Karo laiku Karolis buvo priverstas taikytis prieš Hitlerio reikalavimų. Nusilenkdamas Hitleriui dvejetas mėnesių atgal jis išpildė „geležinės gvardijos“ reikalavimą ir paskyrė „gvardijiečių“ siulomą generolą Joną Antonescu vyriausiuoju ministru, kurį prieš tai turėjo pasodinęs kalėjimui už „draudžiamą politinę veiklą“. Kad palenkus generolą Antonescu savo pusėn, Karolis išpildė svarbiuosius generolo reikalavimus, davė jam daug galybės, paleido parlamentą, suspendavo konstituciją. Bet tas viskas nepadėjo Karoliui pasilikti ant Rumanijos sosto. Po to, kaip Transilvanija tapo atiduota Vengrijai ir admirolo Nikolo Horthy vengriška kariuomenė įvygiavo į tą kraštą, rumunai pradėjo nerimauti ir protestuoti. Tuo pasinaudodami „geležinės gvardijos“ naciai pareikalavo Karolio pašalinimo iš karalių. Generolo Antonescu verčiamas Karolis abdikavo savo sunaus Mykolo naudai. Nors gen. Antonescu užtikrino Karoliui saugumą, bet naciai norėjo jį „traukti teisman“ arba užmušti. Karoliui betgi laimingai pasisekė pabėgti į Šveicariją. Jo jaunas sunus Mykolas bus karalium tik iš vardo. Už jį valdys ir bus Rumanijos diktatorium generolas Antonescu.

Karolis pabėgo Šveicarijon su savo meiluže ponja Lupescu. Geležinės gvardijos nariai jos labai nekėsdavo ir vadinavo ją „ji“ vietoj vadinti vardu. Karoliaus žmona buvo Helena, kurią jis vedė prieš savo norą, kaip karališkos (graikų) giminės princesa. Del ponios Lupescu Karolis dešimtis metų atgal buvo atsisakęs sosto ir penkis metus buvo ištėmė. Per tuos penkis metus jo sunus Mykolas, tuomet buvęs aštuonių metų, buvo Rumanijos karalium, bet regentas valdė Rumaniją. Sugrįžusiam į sostą Karoliui teko karaliauti penketą metų sunkiausiu laiku, vėl netekti sosto ir vėl palikti karalium savo sunų Mykolą, dabar jau turintį 18 metų.

Karolis pabėgo Šveicarijon su savo meiluže ponja Lupescu. Geležinės gvardijos nariai jos labai nekėsdavo ir vadinavo ją „ji“ vietoj vadinti vardu. Karoliaus žmona buvo Helena, kurią jis vedė prieš savo norą, kaip karališkos (graikų) giminės princesa. Del ponios Lupescu Karolis dešimtis metų atgal buvo atsisakęs sosto ir penkis metus buvo ištėmė. Per tuos penkis metus jo sunus Mykolas, tuomet buvęs aštuonių metų, buvo Rumanijos karalium, bet regentas valdė Rumaniją. Sugrįžusiam į sostą Karoliui teko karaliauti penketą metų sunkiausiu laiku, vėl netekti sosto ir vėl palikti karalium savo sunų Mykolą, dabar jau turintį 18 metų.

Karolis pabėgo Šveicarijon su savo meiluže ponja Lupescu. Geležinės gvardijos nariai jos labai nekėsdavo ir vadinavo ją „ji“ vietoj vadinti vardu. Karoliaus žmona buvo Helena, kurią jis vedė prieš savo norą, kaip karališkos (graikų) giminės princesa. Del ponios Lupescu Karolis dešimtis metų atgal buvo atsisakęs sosto ir penkis metus buvo ištėmė. Per tuos penkis metus jo sunus Mykolas, tuomet buvęs aštuonių metų, buvo Rumanijos karalium, bet regentas valdė Rumaniją. Sugrįžusiam į sostą Karoliui teko karaliauti penketą metų sunkiausiu laiku, vėl netekti sosto ir vėl palikti karalium savo sunų Mykolą, dabar jau turintį 18 metų.

Karas Viduržemio juroj
ir ties ta jura

Anglija dvigubai sutvirtino savo laivyną Viduržemio jūros rytinėje dalyje. Pereitą savaitę Anglijos karo laivai vieną dieną anksti ryto atplaukė į Scarpento salos prieplauką ir pradėjo šaudyti italų dokus, kareivines ir aerodromus. Šaudymas tęsėsi pusę valandos. Paskui atskrido italų bombnešiai, ir anglų karo laivai zigzagais pabėgo į jurą.

Scarpento yra mažutė sala netoli Rhodes tvirtovės Dodekaneso salose. Šias salas, kuriose gyvena daugiausia graikai, turi Italija. Iš šių salų Italija gali užpildinėti anglų prekybinius laivus, plaukiančius į Kyprą, Palestiną ir Suezio kanalą.

Viduržemio juroj ir ant žemės ties Viduržemio jura italai iki šiol užpildinėja anglus tik iš oro. Anglai dažniausia atsako tuo pačiu. Pereitą savaitę anglai bombardavo italų aerodromus Libijoje ir Eritrejoje.

Mussolini pasidarė pavojingesnis Anglijai Afrikoj ir Arabijoj po to kaip buvo užkariauta Francija. Italai dabar bandys įsigalėti Syrijoje, kuri buvo Francijos globoj. Francija buvo sukovusi Syrijoje daug karo medžiagos, kuri dabar teks Mussoliniui. Be to iš Syrijos Mussolini, kaip arabų „čampionas“, tikisi sukelti prieš Angliją arabus. Iš Libijos italai yra pasirengę užpulti Egiptą. Kol kas betgi karas šiose srityse eina tik pripuolamai, netikėtai užpuolimais ir bėgimais.

Amerikos pagelba
Anglijai

Prezidentas Rooseveltas pereitą savaitę netikėtai paskelbė, kad padarė mainus su Anglija, duodamas Anglijai 50 senų nedidelių karo laivų vadinamų destroyeriais ir gaudamas iš Anglijos teisę įsteigti Amerikos militines bazes eilėje Anglijos salų Atlantiko vandenyne netoli nuo Amerikos pakraščio. Mainai busia naudingi abiem šalim. Anglijai dabar labai reikalingi karo laivai, kadrį pasenę. Amerikos apsigynimui svarbu yra turėti portus ir aerodromus Atlantiko salose, kad priešą galima būtų iš jų pasilikti pirma negu jis atplauks į Ameriką. Bazėms vietos Amerika gauna šiose Anglijos salose: Newfoundland, Bermuda, Bahamas, Jamaica, Trinidad ir Anglijos provincijoj Br. Guiana pietinėje Amerikoje. Prezidentas Rooseveltas vėliau pareiškė, kad bandys gauti dar kelias vietas Amerikos bazėms. Numatoma, kad Amerika turėtų įsitaisyti bazę Greenlandijoj ties Julianehabu, Labradore ir pietinėje Amerikoje ties Natalu.

Prezidento paskelbimas, kad jis savo valia su Anglija mainus padarė, išaukė protestų iš republikonų pusės. Jis buvo peikiamas, kad jis pasielgė diktatoriškai, nesiklausdamas, ar senatas tam pritaria. Iš kitos pusės buvo nurodoma, kad tokie mainai yra karo žingsnis ir gali įvelti Ameriką į karą Europoje. Kilusi audra vieno po kelių dienų pradėjo nusiraminti. Kad ir protestuodami, visi pripažino, kad bazių Amerikai reikia, tik, sako, geriau būtų buvę, jeigu Amerika tas Anglijos salas būtų tiesiog nupirkusi, kaip kita syk buvo nupirka Louisiana.

Meksikos ginčas

Meksikoje pasilieka dar neišspręstas klausimas, kas tapo išrinktas Meksikos prezidentu ateinautiems šešiams metams: generolas Avila Camacho ar generolas Juan Andreu Almazanas. Generolas Camacho buvo

prezidento Cardenas ir valdžios partijos kandidatas. Generolas Almazanas buvo visų valdžios opozicijos partijų kandidatas. Oficialiu balsų suskaitymu Camacho gavęs 2,136,625 balsų, o Almazanas gavęs tik 128,574.

Vienok almazanistai sako, kad balsavimai buvo apgavingi, kad valdžia terorizavo žmones, griebėsi žmogžudystės, ir nusuko Almazanui milijonų balsų.

Sulyg Meksikos konstitucijos naujai išrinktas kongresas turi patikrinti balsus ir paskelbti, kas išrinktas prezidentu. Tas buvo padaryta rugsėjo 1 dieną: Camacho tapo paskelbtas išrinktu ir gruodžio 1 dieną galėsias užimti Meksikos prezidento vietą.

Bet tuo pačiu laiku susirinko almazanistų kongresas, paskelbė kitą kongresą neteisėtą, o Almazaną išrinktu į prezidentus. Almazanas, kurs lankėsi Baltimorėje, davė pareiškimą, kad gruodžio 1 dieną jis užimsias Meksikos prezidento vietą.

Todėl Meksikoje per šiuos tris mėnesius iki gruodžio 1 dienos galės būti neramumų, ir nežinia kas atsitiks po gruodžio 1 dienos. Gali būti, kad galų gale Meksikos prezidentūros klausimą nulems Meksikos armijos pakrypimas vienu ar kiton pusėn ir Suvienuytų Valstijų valdžios įtaka.

Amerika

Priverstinis
kareiviavimas
Amerikoje

Diskusijos apie priverstiną kareiviavimą taikos laiku ėjo toliau Suvienuytųjų Valstijų atstovų bute. Senatas savo konskripcijos bilių jau priėmė pora savaitę atgal. Atstovų butas turi prieš savim savo bilių su įvairiais pataisymais. Pas kongresmanus daugiau negu pas senatorius pasireiškė noras atidėti priverstiną ėmimą kariuomenėn bent iki po rinkimų, butent iki gruodžio mėnesio ar iki naujų metų. Del priverstinio kareiviavimo arba konskripcijos kongresmanai nenori balsų netekti rinkimuose.

Konskripcijos priešai atstovų bute nurodinėjo, kad konskripcija bentgi taikos laiku yra nereikalinga, kad priverstinis kareiviavimas neišvengiamai veda prie diktatūros, kad iš konskripcijos yra daugiau pavojaus negu saugumo demokratijai.

Nežiurint į pakartotą prezidento raginimą, kad kongresas greičiau priimtų konskripcijos įstatymą, atstovų butas pereitą savaitę dar nei nebandė baigti diskusijas. Tapo įneštas svarbus pataisymas, kad su vyru konskripcija būtų daroma ir turto konskripcija. Kitas pataisymas davė teisę valdžiai paimti savo kontroliuoti fabrikus, kurie neprisitaikys prie valdžios reikalavimų. Prieš tą pataisymą protestavo republikonų kandidatas į prezidentus p. Willkie. Atstovų buto projektu vyrai būtų imami į kariuomenę nuo 21 iki 45 metų amžiaus.

Komunistų kandidatas

Komunistų partija Amerikoje visvien stato Stalino draugą Earl Browderį savo kandidatu į Amerikos prezidentus, nežiurint, kad Browderis yra

nuteistas kalėjimam keturiems metams, bet yra padavęs apeliaciją. Browderis norėjo važiuoti iš New Yorko į Californiją prakalbų sakyti. Bet New Yorko distrikto federalis teisėjas Knox patvarkė, kad Browderis, kaip nuteistas kalėjimam, negali apieisti teismedistrito jurisdikcijos, butent pietinės New Yorko valstijos dalies.

Bedarbė mažėja

Amerikai pradėjus rengtis prie karo, amunicijos, geležies, laivų statyboj ir aeroplanų dirbtuvėse daugelis darbininkų gavo darbo. Kiti darbai vienok dar beveik visai nepagerėjo. Washingtono skaitonai, kad šiais metais dabar dirba 1,000,000 daugiau darbininkų negu tuo pačiu laiku dirbo pereiniais metais. Bedarbių skaičius dar vis siekia 9,650,000.

Numatoma yra, kad Amerikos valdžiai beleidžiant penkiolika bilijonų dolerių jau paskirtų prisirengimams karui, bedarbių skaičius pradės dar sparčiau mažėti. Washingtono ekonomistai spėja, kad į metus laiko dar penki milijonai bedarbių gaus darbo, ir tuomet bedarbių skaičius Amerikoje sieks tik 4,500,000. Darbininkų algos tuo pačiu laiku padidėsiančios.

Toks bedarbės klausimo išrišimas, atsiiekiamas be jokio rišimo, yra tik pripuolamas ir laikinas. Tokiu būdu ir Hitleris su Stalinu yra „išriešę“ bedarbės klausimą.

Įvairios žinios
trumpai

Prezidentas Rooseveltas jau pašaukė 60,000 nacionalinės valstijos gvardijos narių į tarnybą federalėje kariuomenėje. Sulyg naujai priimto įstatymo jis gali taip pašaukti karo tarnybon 400,000 gvardijiečių.

Anglija iki šiol užsisakė Amerikoje aeroplanų, kanuolių ir kitų karo reikmenų už \$2,000,000,000 (du bilionu dolerių).

Sovietų Rusijoj A. Višinskis, kurs taip daug „trockistų“ pasiuntė pas Abrahama, tapo paskirtas Molotovo padėjėju. Naujo „valstybės kontrolės“ komisariato komisaro tapo paskirtas L. Z. Mekhlis.

800,000 karo belaisvių Francijoj serga disinterija. Francijos Raudonasis Kryžius nepajėgia epidemijos sustabdyti.

Daug tukstančių kariuomenės atvyko laivais iš Anglijos į Egiptą rugsėjo 8 dieną. Su kariuomene atvyko daug slaugių ir aviatorių.

Svedija ir Rusija pasirašė naują prekybos paktą.

Bolivijos atstovų butas rengiasi priimti įstatymą, kurs uždraus žydams įvažiuoti į Boliviją.

Rugsėjo 8 dieną prezidento Roosevelto paraginimu žmonės visose bažnyčiose meldėsi už taiką. Prezidentas Rooseveltas meldėsi už taiką St. James episkopalo bažnyčioj Hyde Park, N. Y.

Paryžiuje dabar yra 300,000 bedarbių. Žmonės nusiminė. Stoka maisto didėja.

Tėvynė

The Lithuanian Weekly
PUBLISHED EVERY FRIDAY
By the Lithuanian Alliance
of America
KLEOFAS JURGELIONIS
Editor
DR. M. J. VINIKAS
Business Manager
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$1.50
To Foreign Countries \$2.00
307 W. 30-th St., New York, N. Y.
Tel. LACKAWANNA 4-5529

PILDOMOSIOS TARYBOS IR PASTOVIUJŲ KOMISIJŲ ADRESAI

Pildomoji Taryba:
ADV. F. J. BAGOČIUS, prez.,
253 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
J. K. MAZUKNA, vice prez.,
1325 W. North Ave.,
N. S. Pittsburgh, Pa.
DR. M. J. VINIKAS, sek.,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y.
ADV. K. P. GUGIS, 12d.,
3323 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.
DR. S. BIEZIS, dr. kvot.,
2201 W. Cermak Rd.,
Chicago, Ill.
S. MOCKUS, 12do glob.,
726 E. 7-th St.,
So. Boston, Mass.
E. MIKUZIUTE, 12do glob.,
2121 N. Western Ave.,
Chicago, Ill.
Istatų Komisija:
DR. A. MONTVIDAS,
2400 W. Madison St.,
Chicago, Ill.
F. W. BIRTONAS,
205 W. Oak St.,
Shenandoah, Pa.
S. BAKANAS,
2404 Charles St.,
Pittsburgh, Pa.
Finansų Komisija:
C. K. PIKIEL,
629 54-th St.,
Pittsburgh, Pa.
A. S. TREČIOKAS,
314 Walnut St.,
Newark, N. J.
ADV. K. S. CELEDINAS,
6514 N. Broad St.,
Philadelphia, Pa.
Kontrolės Komisija:
REV. M. VALADKA,
1743 N. Summer Ave.,
Scranton, Pa.
P. DARGIS,
25 Strauss St.,
Pittsburgh, Pa.
J. ŽEMANTAUŠKAS,
130 Congress Ave.,
Waterbury, Conn.
Skundų ir Apeliacijų Komisija
REV. B. F. KUBILIUS,
2 Atlantic St.,
So. Boston, Mass.
P. B. BALČIKONIS,
R. F. D. No. 1,
Kirkwood, N. Y.
ADV. A. LIDY,
7310 So. Fairfield Ave.,
Chicago, Ill.
Apšvietos Komisija:
DR. P. GRIGAITIS,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.
V. J. KOLICZENIS,
2222 Forbes St.,
Pittsburgh, Pa.
M. VAIDYLA,
814 W. 33-rd St.,
Chicago, Ill.
Labdarybės Komisija:
DR. M. J. VINIKAS,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y.
M. KEMESIENIS,
3434 Howard St.,
Detroit, Mich.
H. KLIMIENIS,
907 E. 130-th St.,
Cleveland, Ohio.
Sveikatos Komisija:
DR. P. ZALATORIS,
1821 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.
DR. D. PILKA,
523 Columbus Ave.,
Boston, Mass.
DR. S. A. SLAKIS,
6733 Grandon Ave.,
Chicago, Ill.
Jaunuolių Komisija:
O. ZORSKAITIS,
1709 N. Main Ave.,
Scranton, Pa.
A. VAIVADA,
1739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.
S. RUPŠLAUKIS,
100 Anderson St.,
Pittsburgh, Pa.
Prieglaudos Namų Komisija:
J. BRAZAUSKAS,
17909 Mapleliffe Rd.,
Cleveland, Ohio.
J. JARUS,
8813 Empire Ave.,
Cleveland, Ohio.
K. POČIUS,
12048 Halsted St.,
Chicago, Ill.

Belaukiant Tarybos narių suvažiavimo

KADA ŠIS Tėvynės numeris pasieks skaitytojus, jau bus baigiamas ar pasibaigęs SLA Pildomosios Tarybos suvažiavimas. Bet rašant šiuos žodžius New York'e dar nebuvo pasirodęs nei vienas Pildomosios Tarybos narys iš svetur, nei iš Bostono, nei iš Chicagos, nei iš Pittsburgho. Visi buvo laukiami, kad atvyks ne vėliaus kaip sekmadienį, rugsėjo 8 dieną. Kaip jie atvykę atrodė, kokių nuotaikų buvo, kokių idėjų ar sumanymų Susivienijimo labui atsivežė, apie tai galima bus parašyti tik sekamuose Tėvynės numeriuose.

Nuo šio Pildomosios Tarybos suvažiavimo Susivienijimas laukia pirmiausia to, ko nesulaukė iš pereinamojo. Išskyrus naujos apdraudos įstatų patvirtinimo, pereinamas seimas Susivienijimu nedavė nieko ir jokių rodyklių nesuteikė Susivienijimo vadovybei. Politika seime užmušė visus kuopų sumanymus, nežiūrė ar jie buvo geri ar blogi. O iš savo pusės politika negalėjo pasiūlyti ir nei nesikėsino pasiūlyti nei menkiausio sumanymelio Susivienijimo labui. Kad prieš Susivienijimą stovi didelės problemos, apie tai seimo delegatai tik spėti galėjo, bet jiems nebuvo išaiškinta nei viena problema. Prie to neprileido politika.

Iš Susivienijimo Pildomosios Tarybos vienok mes turime ir galime laukti daugiau savystovybės ir daugiau minties blaivumo. Tas tiesa, kad mūsų Pildomojo Taryboje kiekvienas narys priklauso nuo tokių ar kitokių politikierių, o jeigu nepriklauso, tai mano ar jaučia, kad priklauso. Nei vienas rodos nesijaučia, kad jis priklauso nuo Susivienijimo narių. Bet tas jų nevalios jausmas paprastai esti labai gyvas tikrai rinkimų laiku. Po rinkimų, ypač pirmais metais, mūsų Tarybos nariai yra linkę atsipeikėti ir ne vienas pradeda atsiminti, kad jis ir savo

protą turi. Todel pirmais po rinkimų metais Pildomosios Tarybos nariai turi geriausios progos ką nors gero nuveikti Susivienijimui, kuriam ištikimai tarnauti jie yra formaliai prisaikdinami.

Jo pereinamojo seimo mūsų Pildomosios Tarybos nariai jau turėjo šiek tiek laiko atsipeikėti ir gal pamiršti visas slopinančias politikas. Labai daugelis Susivienijimo narių laukia šio Tarybos suvažiavimo ir jo deliberacijų paskelbimo su dideliu įdomavimu. Centro ofise mes laukiame Tarybos narių, tikėdamies pamatyti juos linksmais, o ne prisilėgtais, pasiryžusiais tęsti toliau viską, kas buvo gera, ir rasti budus blogumams pašalinti, ir norinčiais įsigilinti be prietarų ir be jokių asmeninių sumetimų į viską, kas yra svarbu ar būtina Susivienijimo gyvybės palaikymui ir Susivienijimo augimui.

Akyvaizdoj to, kas atsitiko Lietuvoje, šiandien Susivienijimo reikšmė lietuvių tautos gyvenime pasidaro daug ykių didesnė. Susivienijimas dabar yra vienutinė didelė lietuvių organizacija, kurion gali telktis visi laisvi žmonės. Žmogaus laisvė ir lietuvių tautos laisvė tik Susivienijime dar gali būti branginama, tik Susivienijime ji dar gali būti išreiškama ir tik Susivienijime ji dar gali tarpti. Tą Susivienijimo reikšmę lietuvių tautoj turi suprasti ir palaikyti ir Pildomosios Tarybos nariai, ir Tėvynės redaktorius, ir visi gerieji Susivienijimo nariai, ir visi lietuviai, kurie lietuvių dvasios laisvę myli. Ta nauja didelė mūsų atsakomybė turi padaryti iš mūsų naujus žmones — geresnius, daugiau nepriklausomus nuo svetimų ideologijų, tvirtesnius doroj ir dvasioje, ir daugiau pasišventusius dirbti savo žmonių geroi ir jų dvasiniam pakėlimui.

Reikia tikėtis, kad mes mokėsime ir pajiegsime tokiais pasirodyti ir būti.

Kaip mes galime būti laisvi

REIKIA TĄ LABAI gerai suprasti ir supratus nuolat atsiminti, kad ištizelis negali būti laisvas žmogus. Kol žmogui reikia kito valdžios, tol jis nėra laisvas. Tik žmogus, kuris pats save susivaldo, nereikalauja būti kito valdomas, ir jis gali būti ir yra laisvas.

Jeigu tauta didžiumoj susideda iš ištizelių, iš žmonių, kurie neturi susivaldymo ir reikalauja būti kitų valdomi, iš žmonių, kurie yra apslėidę, išleptę, be jėgos patiems sau pagelbą susirasti, tokia tauta negali būti laisva. Nedaras skirtumo ar ji bus demokratiška ar nedemokratiška, ji bus kitų valdoma, disciplinuojama ir jodoma. Tik tauta, kurioj kiekvienas žmogus yra laisvas, nes pats save susivaldo, ir yra tvirtas moraliai, gali būti laisva.

Žmogaus laisvei ir tautų laisvei didžiausias pavojus kyla iš vidaus. Protiškas apsnudimas, neturėjimas ar nepaisymas doros saity, išlepinimas, perdidelis lėbavimas ir girtavimas, pasidavimas pagumdams ir norėjimas viską gauti veltui, be darbo ir pastangos, yra tie priešai, kurie suėda ir žmogaus laisvę ir tautos laisvę.

Mūsų dabartinė civilizacija, pirmų pirmiausia pataikaudama žmogaus silpnymams, duodama vis daugiau lepinančių patogumų ir niekniekių, žadėdama kokią tai lepumo rojų, ar tai komunizmą ar socializmą, kur visi bus "ponai", stumte stumte žmogų į sumenkėjimą. Tik pažiūrėjime į save, arba pažiūrėjime į savo vaikus. Ar daug kas iš mūsų ar mūsų vaikų prisispiria knygas skaityti ir miklinti savo protą? Ar daug kas iš mūsų ar mūsų vaikų įsiekia į save pažangios moralybės principus? Ar daug kas savo liuoslaikį sunaudoja savo fiziniam, protiniam ir moraliam patobulinimui? Ar daug kas iš mūsų mokame pasigaminti sau valgi? Ar daug kas iš mūsų jaučiame tikrą smagumą iš to, kad savo

susivaldymu, savo darbu ir savo pasišventimu padedame savo tautai ir žmoniui atsiekti dvasinio pakylimo ir tikros laisvės? Ar daug kas iš mūsų bandome sekti prakilnių žmonių gyvenimus? Ar daug kas iš mūsų susilaikome nuo tuščio laiko leidimo, nuo bėgiojimo į "muvius", nuo saliumų, nuo balių ir baliukų ir nuo visokio vadinamo "good time"?

Mes laibai gerai matome, kaip mūsų vaikai didžiumoj "niekais nueina", turi "pramuštas galvas" tik dėl "good time", ištvirksta ir pasileidžia, bet negerai esame ir mes patys — didelėje didžiumoje.

Mes turime pratintis susivaldyti ir prisiversti be kitų pagelbos. Mes turime pažinti save ir apgalėti savo silpnynes. Kad sutvirtintume save, mes turime praktikuoti susivaldymą ir prisivertimą visuose mažuose gyvenimo dalykuose. Mes turime sužinai atsisakyti nuo daugelio civilizacijos siulomų patogumų ir niekniekių, idant išmoktume vėl tiesiai susidurti su gyvenimo realybės faktais ir įsigytume stiprybės veikti savystoviai kada reikia. Pavyzdžiui, vietoj betikslio trankymosi automobiliu, mes turime eiti pasivaikščioti. Vietoj tuščio plepėjimo su draugais, mes turime eiti į mišką ir vienvietėje apmąstyti savo gyvenimą. Vietoj eiti sekmadieniais į valgyklą, vyras turi išmokyti pasigaminti valgi, ir bent vieną sykį į savaitę virtuvėje pavaduoti savo žmoną. Vietoj klausytis radio skaityti gerą knygą.

Disciplinuoti save nėra lengva. Savo susivaldymui ir prisivertimui mes privalome būti vedami aukštų žmonių idealų, ir tikėti, kad savo budu ir savo darbais mes padedame žmonių giminei išlikti, būti laisvai ir laimingai. Tokio idealizmo šviesoje disciplinavimas savęs mums taps dideliu smagumu ir mūsų visokeriopo tvirtumo augintoju.

Jiega ir puikybė

ŠIAIS LAIKAIS galingieji didžiausios galybės atsiekė ir dar didesnės siekia. Sykiu turtai tapo sutraukti begalinėmis kruvomis ir valstybių ir jų valdovų rankas. Istorikai apie tokius periodus istorijoje paprastai rašydavo "prie tokio ir tokio karaliaus, imperatoriaus ar despoto buvo atsiekta didžiausios jėgos ir puikybės". Bet po tokių aprašymų tu istorikų istorijoje monotoniškai seka apgailestavimai, kad "paskui prasidėjo nupuilimas ir atėjo laikas, kuriame nebuvo nei jėgos nei puikybės".

Įsigilinę į monotonišką pasikartojimą istorijose tų pasigėrėjimų "jiega ir puikybė" ir apgailestavimų "jėgos ir puikybės" nupuilimo, mes tarp istorikų eilučių pastebime, kad "jėgos ir puikybės" periodai ištikrųjų buvo didžiausio kuriamųjų jėgų išeikvojimo periodai, o "nupuilimo" periodai buvo periodai, kuriais žmonių kuryba po išeikvojimo vėl pradėjo atgyti.

Senovės imperatoriai savo lobį, perteklių ir jėgą didino iš mokesčių, kuriais apkraudavo vienokioj ar kitokioj formoj žemdarbius, visvien kokius žemdarbius. Tik iš žemės vaisių galėjo krauti imperatorių lobis ir didėti jų jėga. Nei vienas imperatorius per amžius nei pirštu neprisidėjo prie žemės išdirbimo, neišrado nei arko nei akėčių, ir jų nepagerino. Bet kiekvienas imperatorius, pradėjęs su pakenčiamais mokesčiais, su kiekvienais naujais metais reikalavo vis didesnių mokesčių ir "donės" iš žemdirbių. Po eilės tokių metų istorikai jau galėjo rašyti, kad imperatorius atsiekė "didžiausios jėgos ir puikybės" ir siekė dar didesnės jėgos ir puikybės. Bet istorikams berašant tuos žodžius auvaltinti žemdarbiai, nebegalėdami išsimokėti ir bijodami imperatoriaus "mutininkų", pradėdavo bėgti iš savo žemių, ir vietoj donės ir mutų imperatoriui palikdavo tik apleisti dirvonai. Kada taip žemė judavo apleista, kada žemdarbiai, žemės sa-

vininkai ir jų vergai, iš desperacijos nebežinojo ką daryti, tada ir viskas kita tuojuo pradėdavo griuti: miestuose apmirdavo prekyba, visur prasidėdavo maištai, sudildavo arba sukildavo nepenėti legionai, ir imperatorius net iš kitų imperatorių ar karalių nebegalėdavo nieko pasigrobt. (Vaizdžiai tokį procesą visuose detalioose galima matyti skaitant Rostoveco Socialę ir Ekonominę Rymo istoriją.)

Tik kuomet imperatorių "jiega ir puikybė" net ir su jų imperijomis sugriūdavo, tik tuomet žemdirbiai vėl išpa lengvo sugrįždavo į savo žemes, tik tuomet žemė vėl pradėdavo duoti vaisių, kuriais visi žmonės (ne tik žemdirbiai) galėjo maitintis, ir tik tuomet vėl prasidėdavo normalis žmonių gyvenimas. Bet žmonėms niekad nebuvo lemta normaliu gyvenimu ilgai gyventi. Vėl atsirasdavo koks nors naujas padauža grobikas imperatorius, cisorius ar kunigaikštis, vėl jis troško ir siekė "jėgos ir puikybės", linksmindamas istorikų plunksnas", o po to neišvengiamai vėl sekė "jėgos ir puikybės" pasekmės.

Aštuonioliktojo ir devynioliktojo šimtmečio Europos valdžių istorija yra ta pati sena istorija, tik su įvairiais naujais kebekliais. Dvidešimtame šimtmeptyje imperijų valdovai, istorikų žodžiais tariant, pasiekė "didžiausios jėgos ir puikybės" ir siekia dar didesnės...

Ne tik dabartinis karas, bet visi tos "jėgos ir puikybės" atsiradimo ir apsi-reiškimo budai turės būti priežastis tos jėgos ir puikybės išnykimo, ir tai gal visai neužilgo. Kadangi tai buvo labai didelė jėga ir puikybė, gal tai bus ir labai didelis griuvimas...

O po to žmonės vėl gal sugrįš į savo žemes ir užims naujus žemės plotus, ir vėl visi bus sotūs, ir vėl prasidės normalis žmonių gyvenimas... Ar ilgam?

Apie komunistų išmetimą

VIENTAS SLA 40-to seimo delegatas, žymus veikėjas mūsų visuomenėje ir Susivienijime, žinomas savo patriotin-gumu, trumpame straipsny, kurį atsiuntė Tėvynėi, išreiškė savo šios valandos jausmus dėl buvimo mūsų tarpe komunistų, pritariančių Lietuvos pavergimui. Tokius pat pasipiktinimo jausmus be abejo turi didelė daugybė lietuvių. Čia paduodame minėtą straipsnelį, bet turime pridėti prie jo savo pastabas.

Pereitame Susiv. seime išnešta rezoliucija pasmerkianti Rusijos kriminali Lietuvos užgrobia.

Kuomet ta rezoliucija buvo balsuojama, tai iš 300 delegatų, visgi atsirado du delegatai, kurie balsavo prieš tą rezoliuciją.

Yra klausimas ar tie du delegatai yra Lietuvos burliokai ar Lietuvos išdavikai lietuviai?

Jeigu iš 300 delegatų atsirado du Rusijos agentai, tai galima tikėtis, kad mūsų Susivienijime yra tokių agentų ir daugiau. Butų geras dalykas patyrinti tokių narių praeitį ir jų tautybę. Jeigu jie paeina iš burliokų kraujo, tai jie ne savo organizacijoje priguli, nes Susiv. yra lietuvių draugija, o ne rusų, o jeigu tokie nariai yra lietuvių kilmės ir tarnauja kruvinajai Rusijai, kuri mūsų brolius be pasigailėjimo galabija, tai tokie nariai turi be pasigailėjimo iš mūsų Susiv. pašalinti.

Kuomet organizavome Susivienijimą, tai daugumoje mes buvome išbėgę iš to paties ruso nagų. Rusija engė mūsų nekaltas žmones per ilgus metus. Dauge-lio mūsų brolių kaulai puva Sibiro tyrose, daugelis mūsų brolių buvo nukankinti Rusijos kalėjimuose. Atsiminkime Muravjovo laikus. Už ką gi mūsų žmonės buvo kankinami? Juk Lietuva niekam nebuvo prasikaltusi. Už ką gi ta pati tik dar kruvinesnė Rusija dabar lietuvių ir vėl kankina? Juk Lietuva Rusijai neprasikalto. Tur but jau toks ruso tipas — trokšti nekaltų žmonių kraujo.

Mes lietuviai šioje laisvės šalyje sutvėrėme Susivienijimą ir daugelį patriotinių draugijų, kad kruvoje būtų pasiekmingiau pagelbėti savo broliams Lietuvoje kovoti už savo tėvynės ateitį ir jos laisvę.

Lietuvių tauta per 20 suvirš metų sugebėjo valdytis be burlioko pagelbos ir per tą laiką lietuviai yra tiek užgrūdę, kad jau tas mongolas, pasivadinęs save rusu, negalės mūsų ištautinti.

Pradedant iš naujo kovą už Lietuvos nepriklausomybę, mes turime pirmą pirmiausia apsisvalyti nuo išgamų — Rusijos šnipų, kad mūsų darbui negalėtų kenkti tarpe mūsų besimašanti Lietuvos išdavikai.

40-TO SEIMO DELEGATAS, SLA TVEREJŲ NARYS.

Del pareikštos čia minties apie metimą iš Susivienijimo "išgamų, Rusijos šnipų" nėra jokios abejonės, kad tokius mes turime išmesti, jeigu tik žinome, kuris SLA narys yra "išgama ir Rusijos šnipas". Mes betgi iki šiol buvome tikri, kad Rusijos šnipų tarp SLA narių nėra. Straipsnelio autorius matomai turi omenėje visus lietuvių komunistus, nežiūrint ar jie yra Rusijos šnipais ar nėra, ir patartų iš Susivienijimo išmesti kiekvieną jų už jų prieš-lietuvišką rusišką komunistinį nusistatymą. Tokių Susivienijime yra, bet labai nedaug. Kai kurie jų yra tik laikinai suklaidinti. Tokie dar gali tapti gerais žmonėmis ir gerais lietuviais, budami geroj draugijoje. Jų metimu mes dar labiau pastumtume juos į rusiško komunizmo pragarą. Kad tokių komunistų metimas iš Susivienijimo nors kiek mums padėtų atsispirti prieš komunizmą mūsų kovoj už Lietuvos ir Lietuvos žmonių laisvę, būtų gerai. Bet tas nieko mums nepadės. Tą darydami mes nukrypysime į mažmožius ir gal pradėsime manyti, kad tuo atliekame didelį darbą, ir neatliksime daug svarbesnių, daug didesnių darbų. Atsispyrimui prieš komunizmą mums reikia įtempti visas mūsų protines ir morales pajiegas.

Vyras ir moteris, namie, apie namus, prie svečio ir prie pečio

Ką vyrai nuo moterų pageidauja?

NEMANYKIT moterėlės, kad jūs patinkate vyrams, kada nusitepat savo veidus visokiais miltais ir dažais. Nemanykite, kad ir jūs brangūs ir puikūs drabužiai patrauks inteligentiško vyro akies. Kiekvienas inteligentiškas vyras pažūrėjęs į moterį brangiais drabužiais apsirengusią visados pamąsto, kad turbūt ta moteris yra labai turtinga. Tik tiek pamąstęs jis greit užsimiršta ir daugiau tomis puošnionimis moterimis nesidomauja.

Tai nėra mano paties prasimanymas, nes man pačiam teko girdėti žymius vyrus taip kalbant. Jie pareiškė, kad jiems visiškai neįdomu dirbtinas moterų veido grožis ir jų brangūs drabužiai su visais papuošalais. Bet kiekvienos moters geras budas, mandagus apsiėjimas, jos veido ir akių maloni išraiška visuomet patraukia ne tik vyro akį ir širdį, bet ir jo pagarbą.

Dalyvaujant įvairiuose susirinkimuose dažnai tenka matyti, arba tiesioginiai susitikti su įvairaus budo moterimis. Kai kurios jų yra grakščios, linksmos, kaip laputės. Jos savo mandagiu apsiėjimu suminkština kad ir kiečiausią vyro širdį. Vyrai yra priversti tokias moteris gerbti ir joms pataikauti. Tenka susitikti su moterimis, kurios buna paniurusios, pasiputusias, nosį ir akis į žemę įdubusias, su bile kuo nenorinčios kalbėti, save aukštai gerbiančios, o į kitus žiurincios su ironija. Aš apie šias moteris daugiau nekalbėsiu. Tegul jų apsiėjimas kalba pats už save. Bet atleiskite man, kad aš jau nukrypau nuo temos. Šio mano straipsnio tema yra — ką vyrai nuo moterų pageidauja?

Pirmutinis vyro pageidavimas, tai kad moteris būtų visados linksmas. Kad moteris, savo vyrą parėjusį iš darbo, visuomet pasitiktų su šypsena (jeigu girtas, tai su lazda). Moters linksmas veido išraiška visados suteikia vyrui daugiau ištvermės ir energijos dirbti ir grumtis su bėgančiais gyvenimo reikalais. Jeigu vyras dirbantys fabrike ar kitur buna atleistas iš darbo ir parėjęs į namus buna skaudžiai susirupinęs, nusiminęs, tai ir tuomet moteris privalo užsilaikyti ramiai ir vyrą suraizinti. Tai arba geriausias vaistas vyrui — visai šeimai.

Nemanykit sesės, kad aš tik iš moterų pusės daug reikalauju. Aš nesu vienpusiškąs. Aš žinau, kad didmiesčiuose yra daug vedusių porų ir abudu dirba. Bet aš ir del jų turiu gerą receptą. Jeigu vyras ir moteris abudu dirba, tai parėję iš darbo privalo vienas kitą linksmam pasitikti ir vienas kitą pavaišinti karštu bučiu. Reikia gražiai pasikalbėti apie praėjusios dienos įspūdžius ir savo darbo vaisius. Vyras privalo padėti savo žmonai su vakarienės gaminiu. Bet, gerbiamosios! Susimildamos neįtakit savo vyrus neištikimybė ir nedarykit jiems tuščių priekaištų, kad buk tai jie užsiima su kitomis moterimis. Šis priekaištas dažnai girdimas vedusių tarpe. Apie girtuoklius vyrus neapsimoka kalbėti, nes jų gyvenimas ir taip yra liudnas. Aš kalbu apie tikrus vyrus, kurie iš visos savo išgalės stengiasi vesti pavyzdingą ir šeimynišką gyvenimą. Jeigu vyras yra visuomenės veikėjas, kuriam reikia nueiti į draugijų susirinkimus, arba taip sau turi reikalo vakarais iš namų išeiti, į knygyną ar į klubą, ir pareina naktį vėlokai, tai jau sekama dieną jis girdi savo mylimosios pamokslą apie neištikimybę.

Daug yra nekalčių vyrų, kuriems nusibodo klausytis nuo savo žmonos nuolatinių išmėtinėjimų ir zurzėjimų. Jie vėliaus pradeda būti netikę, teisingiamieši, kad moters juos privertė tokiais būti, nes jokių būdu pasiteisinti negalima. Tai keno gi čia kaltė? Ar ne pačios moters savo vyrus pagadina?

Nerugokite ant savo bedarbių vyrų, kai jie negauna darbo šiais sunkiais laikais. Labai negerai, kai moters skundžiasi savo kaiminkai, kad jos vyras yra tinginys ir niekam nevertas. Toks aimnavimas nieko gero neduos. Jeigu kar-

tais pasitaiko, kad vienas, kitas, jūsų kaimynų gavo darbą ir pradėjo šiek tiek žmoniškiau gyventi, tai dar nereikia, kad ir jūs vyras gali stebuklą padaryti. Yra klaidinga manyti, kad kitos šeimos gerai gyvena ir jiems viskas gerai sekasi. Nėra tokios triobos, kur nesirastų dumų arba kitokių gyvenimo problemų.

Tegul nepyksta vedusios gospadinės ant savo vyrų, jeigu kartais vyras pasako, kad šiandien sriuba negardžiai išvirto. Gospadinė tai išgirdus tuojaus paraušta iš piktumo ir paėmusi vieną, kitą lėkštę tik trinkt į grindis ir daužo. Būna dar ir tokių atsitikimų, kad lėkštes sudaužo ne ant grindų, bet ant vyro galvos!... Paprastai žmonės sako, kad moteris didesnės pikčiurnos už vyrus. Bet kai kurie gydytojai tai užginčina ir moksliniais faktais įrodo, kad moterų nervai stipresni už vyrų.

Man teko kalbėtis su vienu anglų dienraščio redaktorium, kuris papasakojo iš savo gyvenimo keistą įvykį. Jis sakė, kad jam gyvenant su savo žmona ji tiek

Apie žmonių mandagumą

MANDAGUMAS yra įsigyjama ypatybė, kuri padeda mums sugyventi su kitais žmonėmis.

Paprastų mandagumo pasielgimų mes neįsivaizduojame iš mažens. Gal but mes net gimstame su kokių nors mandagumu, nors nežinia kiek to prigimto mandagumo mumyse yra. Tas prigimtas mandagumas, vienas savaime, mumyse gal išrodytų labai keistas ir net visai nemandagus.

Mandagumas mums reikalingas yra santykiuose su kitais žmonėmis. Vienas pasilipęs žmogus pamiršta mandagumą, nors ne visai. Daugelis žmonių esti mandagus ir patys su savim, bet kiti pasilikę vieni "paleidžia saitus" ir dažnai elgiasi gana kiauliška.

Mandagumo esmė yra žmogaus suvaldymas žmonių draugijoj. Tik žmogus išmokęs ir pripratęs suvaldyti gali būti mandagus. Mandagume bent dalinai apsiereikia žmogaus valios tvirtumas. Mandagume taipgi atspindį turi jo tautos ir jo šeimynos papročiai, jo išsilavinimas ir jo išmintis.

Mandagumas išsireiškia visokiose formose. Mandagumo formos keičiasi su laiku ir esti kitiškos įvairiose šalyse. Jos gali būti surištos su vietiniais tikėjimais, su prietaisais, su pažiūromis, su moteriškės padėtim draugijoj ir šeimynoj, su šalies tvarka ir įstatymais. Keliautojams naujajai šalyi reikia išmokti naujo mandagumo. Bet būnant vietoj užtenka vietinio mandagumo su lėtu jo formų pasikeitimu.

Mandagumas ne tik padeda mums sugyventi su kitais žmonėmis, bet ir susiartinti su jais. Mandagumas, išplaukdamas iš žmonių dorumo ir velijimo viens kitam gero, gali turėti daugiau reikšmės, negu paprastai manoma.

Maži dalykai žmonių sugyvenime labai daug reiškia. Jie dažnai daugiau reiškia negu dideli dalykai. Kartais del mažmožių žmonės susipyksta ir tęsia savo piktumą labai ilgą laiką, net visą gyvenimą. Mandagumas, nuolat praktikuojamas, gali pašalinti labai daugelį tokių negeistinių ir nemalonių mažmožių arba jų sušvelninti.

Nemandagų žmogų lietuviai vadina "storžievu". Taigi mūsų supratimu mandagus žmogus turi ne "storą", bet "ploną" žievę, kas reiškia, kad jis yra švelnus ir jauslus, kad jis dabojausi savo pasielgimais ne papiktinti, ne įžeisti, ne pažeisti, ne užgauti ir ne atstumti nuo savęs kitą žmogų.

Mes kalboje atskiriame "paviršutinių" mandagumą nuo tikro mandagumo. Iš to kartais esti nesupratimų, ypač kada paviršutinis nemandagumas yra bandoma pateisinti tikrojo vidujinio mandagumu. Bet tai yra tik formų skirtumo apsiereikimas. Mandagumas viso-

jam įkryjęs, kad jis buvo pasirengęs bile dieną eiti į teismą ir reikalauti persikrų nuo savo žmonos. Vieną pirmadienį jis nėjo dirbti į redakciją, bet susitarė su savo advokatu eiti į teismą del persikrų nuo savo grynbatos. Kadangi prieš paskirtą laiką turėjo porą laisvų valandų, tai atsisėdęs prie stalo nutarė parašyti editorialą su antrašte: "Dievas padarė didelę klaidą, kad jis sutvėrė moterį". Parašęs apie pusantro puslapio nei nepajuto kaip jo žmona tykia, ant galų pirštų, priėjo iš užpakalio ir apkabino jį abiem rankom. Priglaudus savo veidą prie jo, ji pushalsiai paklausė ką jis rašo. Jis uždegnė raštą su savo alkune, kad ji neskaitytų, ramiai atsakė, kad tai gražus sonetas del jos. Žmona meiliai nusišypsojus tik pliaukšt ir pabučiavo, o jis tuo patim jai atsilygino. Savo editorialą jis tuojuo suplėšė ir advokatui pasikambinęs pranešė, kad su juo nesusitiks. Redaktorių pridurė, kad jis šiandien su žmona puikiai sugyvena.

Tikiuosi, kad mūsų daliosios lyties ypatos atleis man, kad aš taip daug apie jas kalbu ir daug reikalauju joms pateikti. Bet jeigu duosite man pipirų, aš esu pasirengęs juos rimtai priimti.

J. A. KAZLAUSKAS.

se formose siekia švelnumo ir turi velyti gero.

Pasveikinti žmogų yra paprasčiausias mandagumo forma. Sakydami "Sveikas gyvas", mes ne tiek klausiamo žmogaus ar jis yra sveikas-gyvas, kiek velijame jam, kad jis būtų sveikas-gyvas. Kada atsisveikindami mes sakome žmogui, "Sudiev", mes velijame jam Dievo ar dievų palaimos, arba to pačio, ko velijame ir sau.

Kada žmonės yra priversti sueiti kasdien, arba kasdien sueina iš papročio, mandagumas jiems yra labai reikalingas, nes tuomet dažniausia jų draugija vienas kitam gali būti nepageidaujama. Tokioj padėty esti darbininkai, kurie dirba vienoj vietoj, tokioj padėty esti šeimyna, tėvai ir jų vaikai. Priverstinai diena po dienos sueidami į vieną vietą, žmonės negali rasti nei apie ką kalbėti, kad būtų įdomu. Jų visi pasisveikinimai pasidaro bereikšmiai, jų kalbos tuščios, ir, jeigu jie prisiverčia kalbėtis, tai arba pasidaro viens kitam nuobodų, arba pradeda vienas prie kito kabinėtis. Kaip ir kame čia gali apsiereikšti mandagumas? Mandagiausia čia bus visai nesikalbėti, kol kas nors neturi ką nors įdomaus sumanęs.

Gyvenimas miestuose sugrudo daugybę žmonių į daiktą ir vienas ant kito. Ir jie nei nebando vienas su kitu susipažinti. Atskiruose flatuose tame pačiame name žmonės dažnai nesusipažysta per daugelį metų. Taip yra del savotiško žmonių mandagumo.

Tas pats mandagumas šeimynos gyvenime reikalauja, kad šeimynos nariai paliktų viens kitą "ramybėje" kol nepasireiškia abipusio noro pasikalbėti.

Valgymas maisto yra negražus užsiėmimas. Beveik neišpultų daugeliui žmonių valgyti prie vieno stalo. Nes taip daugeliui žmonių nepatinka kaip kitas žmogus valgo. Jeigu jau valgoma prie vieno stalo, kiekvienam valgytojui reikia prisilaikyti bent paprasto mandagumo, ir neatkreipti į save dėmesio jokiais keistais papročiais. Niekam nepatinka kada kas sriubą garsiai sriaučia. O betgi prie kiekvieno stalo atsiranda žmogus, kurs sriubą sriaučia su muzika. Kiti čiapsi labai garsiai, kiti sausainius triuškina kaip šuo kaulą, kiti valgi rytę ryja, kiti siekia per galvą, kiti žirni paima ant peilio ir neša į burną, kiti žandai braška, kiti su paskutiniu kavos gurkšniu skalauna burną, kiti dantis krapšto, kiti lupas ir barzdą išsitempa taukais ar sviestu, kiti pirštus nusitrina į staltiesę, kiti nedrįsta paprašyti ko nori, kiti suvalgo savo ir svetimą porciją. Tas viskas yra nemandagu ir blogai veikia į valgančių draugiją. Žmogus, norėdamas būti mandagiu, turi sužinoti savo blogus papročius ir nuo jų atprasti.

Lietuviams iš kaimo žinomi yra sekami šauksmai prie mandagumo:

"Nebuk kiaušė".
"Nebuk galvijai".
"Nebuk storžieviai".

Mėsos pjaustymas šeimyninkų menas

MES TOKIO papročio Lietuvoj neturime. Teko jį priimti Amerikoje, o kartu išmokyti vieno ypatingo "meno", kaip mėsa ant stalo pjaustyti.

Šiuo Amerikos papročiu ne šeimynininkė, bet šeimos galva turi garbės supjaustyti paduotą ant stalo iškeptą kepsnį, padalinant porcijas šeimos nariams ir svečiams.

Pirmą sykį pildydamas tą garbingą šeimyninko pareigą, turėjau prieš save didelę iškeptą žąsį. Žinoma, aš nežinojau nei iš kurio galo pradėti. Bandžiau aš tą žąsį iš visų pusių ir mano pjaustymas buvo tiesiog žemiaus kritikos. Tik iš mandagumo manęs nekritikavo mano svečiai amerikiečiai.

Nukentėjus tokią gėdą, rodos buvo butino reikalo kuogreičiausia išmokyti tą pjaustymo "meną" ar amatą. Bet aš dar daug žąsų, ančių ir kurkių labai gremėdžiškai supašiau, kol galų gale prisiverčiau patirti pjaustymo sekretus.

To irgi nebuvo gana. Žinojau teoriją. Bet truko praktikos. Dar ėmė keletą metų kol šiaip taip sutaikiau teoriją su praktika. Dabar jau galiu be didelės gėdos supjaustyti ir padalinti kai kuriuos kepsnius bet tur but niekad tame dalyke nebusiu artistas.

Pjaustymui mėsos reikia ilgo plieninio peilio ir dvišakės šakutės. Mano patyrimu, peilis butinai turi būti aštrus, nes kitaip nieko neišėina.

Daugiau atkreipimui į šį "meną" lietuvių šeimyninkų dėmesio, o ne pamokinimui (nes išmokyti reikia pačiam iš savo praktikos) paminėsiu čia keletą pjaustymo būdų, kurių man teko išmokyti.

Jautienos kepsnį (sirloin) reikia pradėti pjaustyti tik po to, kai su peiliu at-

Bet mandagumas reikalauja daugiau negu tiek. Mandagumas reikalauja švelnesnių papročių, kito žmogaus vienvės ar privatybės pagerbimo ir atsižvelgimo į kito žmogaus jausmus.

MOKYTOJAS.

skirsi mėsa nuo nugarkaulio ir nuo šonkaulių. Nugarkaulį reikia laikyti ne į save, bet nuo savęs. Pjauti mėsa reikia išilgai ir vertikališkai ir šakutę laikyti užpakalyje peilio, įbedus į mėsa. Antrą pusę kepsnio (fillet) reikia pjaustyti skersai.

Avienos kojos kepsnį pjaustant storąją kepsnio pusę reikia atsukti nuo savęs. Pjaustyti reikia pradėti nuo riešo, laikant peilį įstrižai, ir pjaustyti iš kairės į dešinę. Apsukus kepsnį, kitą pusę reikia pjaustyti išilgai sulyg lėkštės.

Paukštienai pjaustyti man rodos reikia daugiau mıklumo negu jautienai ar avienai. Mes turim reikalą su visa višta ir kurke. Pjaustant kurkę, pirmiausia reikia atidalinti kojas. Tam tikslui reikia perpjauti ploną odą, kuri jungia kojas su krutine iš abiejų pusių, paskui mikiškai patraukti už kojos, kad ją išnėrus, ir pabaigti išnėrimą peilio galu. Mėsą nuo kojos reikia nupjaustyti iš storojo galo įstrižai. Sparną reikia nupjauti su dalim krutinės. Krutinės mėsa reikia pjaustyti ilgais plonais bryzeliais. Krutinės mėsa galima supjaustyti ir tuojuo pusę kojų nupjovimo, paliekant sparnus į pabaigą.

Vištos kepsnį galima pjaustyti taip pat kaip kurkės. Bet geriau yra vištos kojas perpjauti per pusę, ir paduoti vieną pusę kojos su sparnu, o kitą pusę kojos su mėsa nuo krutinės. Viščiukus ir balandžius reikia perkirsti į lygias dvi dalis išilgai krutinės. Geriausia yra kirpti žirkliemis ir sykiu iškirpti kaulus.

Bent kokią mėsa pjaustant, jeigu nepjaustai iš viršaus viršų, reikia pjaustyt traukiant peilį į save.

ŠEIMYNINKAS.

Buti gera šeimyninke -- kiekvienos moters pareiga

NESENIAI man teko susitikti su viena artima drauge, kurios buvau nemačiusi daugelį metų. Tas susitikimas man ypač buvo malonus, nes kai paskutinį sykį savo draugę mačiau, ji pergyveno rimtą krizę. Ji buvo ištėkėjusi tik kelis mėnesius, bet jausdama didelį nusivylimą savo vedybinio gyvenimo buvo nutarusi su vyru skirtis. Ne dėlto, kad ji jo būtų nemylėjusi, bet dėlto, kad šeimyninės darbas jai buvo nepakenčiamas, nuobodus ir neįdomus. Gaila man budavo jos, kai ji pradėdavo skųstis, kaip sunkiai jai reikėjo dirbti nuo ryto iki vakaro, o pabaigos vis nesimatydavo. Vyras sugrįžęs vakare iš darbo, vietoj pagyrės jos pagamintą vakarienę, paragavęs, išėdavo vakarienės valgyti pas savo motiną, kuri galbut jį per daug buvo išlepinus. Daugiausia ginčų kildavo del pinigų, kurių jai niekad neįsteigėdavo, nors jos savaitinė paskirta suma galėjo lengvai padengti visas išlaidas. Tie visi dalykai, rodos, tik menkai, bet tas privedavo juos prie tokių ginčų, kad išpradžių viens su kitu nekalbėdavo kelias dienas, vėliau savaitėmis.

Suprantama, kad tokia padėtis ilgai testis negalėjo. Reikėjo arba skirtis ir eiti savo keliais ar įieškoti kitokios išeities. Kaip tik tuo laiku aš išsikėliau į kitą miestą ir savo draugės nemačiau per keturis metus. Apie ją dažnai pagalvodavau, bet kur ji dingo, kas su ja atsitiko per visą tą laiką nežinojau.

Netikėtai susitikus labai nustebau, kaip puikiai ji atrodė. Užėjus į jos namus dar labiau nustebau pamatius gražiai išauklėtus vaikus — berniukas 4 metų, mergytė trijų. Jos butas — jaukus, švarus, skoningai mebluotas. Atsimindama jos padėtį prieš keturis metus, klausiu kas atsitiko, kad viskas taip pasikeitė. Ji man pradėjo pasakoti, kaip ji savo nuobodų kasdieninį darbą pakeitė įdomia profesija.

Belaukdama savo pirmojo kūdikio, ji pradėjo lankyti namų ruošos kursus. Per šešių mėnesių laikotarpį ji išmoko maistą gaminti ne tik ekonomiškai ir gardžiai, bet ir moksliškai. Ji išmoko namų dekoravimą, siuti, megsti, kūdikius prižiūrėti, vaikus auklėti. Namuose beveik viskas jos pačios padaryta. Ji pati nudažė savo baldus, pasisiuvo viską kas reikalinga ir atliko šimtus kitų darbų, kurie pirmiau buvo neįmanomi. Be to, ji pradėjo aktingai dalyvauti įvairiose organizacijose ir dar turi progos dažnai su vyru išeiti. Dabar ji savo vyrą myli labiau negu kada nors ir draugiškai su juo sugyvena.

Tas parodo, kaip svarbu mergaitėi išmokyti šeimyninkauti prieš vedybas. Geriausia mokykla tam darbui yra motina. Bet dar geriau užbaigti namų ruošos kursus, kuriuos galima lankyti dykai beveik kiekviename mieste. Buti gera šeimyninke yra kiekvienos moters pareiga, nežinoma ar ji turi kitą užsiėmimą ar profesiją ar ne. Nuo jos priklauso jos šeimos sveikata, jos vyro pasiseikimas darbe ir pagaliau jos pačios laimė.

V. T.

Duona

Duona vietoj pinigų — vartojama kai kuriose šalyse. Chicagos Field muziejus laiko tokių pinigų pavyzdžius.

"Veido prakaite valgys duoną savo"... O kaip tada su barzdaskučiais, kurie savo duoną uždirba ne veido prakaitu, bet veido muile?... Nenumatyta anais laikais...

Sviestu aptepta duona, krisdama, visada ant apteptosios pusės pataiko. Kodėl? — Todel, kad ne ta pusė buvo aptepta!

AREJAS VITKAUSKAS.

Susivienijimo Reikalai ir Veikla

Delegato A. J. Banišausko kalba

(Kuri prijuokino SLA 41-mą seimą Chicagoje)

Gerbiami Broliai, Seserys ir Pirmininke. Labai man yra smagu atsilankyti į šį didelį Chicago miesto. Butų dar smagiau įeiti į šį turėdama progą labiau susipažinti su šiuo miestu ir šio miesto gyventojais. Vardu SLA 13 kuopos iš Minersville, Pa. sveikinimu SLA 41 seimą ir seimo delegatus, delegates, svečius ir visą Centro valdybą.

Nors aš asmeniškai nesu susipažinęs su Chicago miesto, nei šio miesto gyventojais, bet iš raštų esu skaitęs gana daug. Chicago, kaip miestas, taip pat ir Chicago gyventojai yra žinomi netik Amerikoje, bet ir Europoje. Dar man vaikėzu būnant Lietuvoje, jau aš išmokau nuo vieno chigagiečio kaip išspaus-ti iš skripkos smičiaus ir iš penzelio šnapšą ir alų, o atvykęs į šią šalį daugiau interesavau, kad ką naujesnio išmokyti. Prieš 38 metus man teko važiuoti porą kartų į Wisconsin valstiją per Chicago miestą. Aš išsišiepęs galvą per traukinio langą, dariausi į visas puses, ar kar-tais nepamatysiu tu Chicago stebuklingų profesorų iška-bas. Ir kartą atėjo pas mane vienas jaunas vaikinai ir sa-ko: "Antanai, ar tu žinai kaip mes galėtume pasidaryti ba-goti?" — "O kaip", aš jo už-klausiau. Jisai atsakė: "Te-gul būna tavo darbas o mano pinigai".

Na, na sakau. "Petrai, te-gul būna tavo darbas o mano pinigai. Tai aš tada busiu ba-gotas". Tu durnas sako, ne-supranti. Aš gavau iš Chi-cagos stebuklingo profeso-riaus laišką. Reikia pasi-syti tik penkioliką dolerių, o gausime tokią stebuklingą muziką, su kurios pagalba ga-lėsime prisikalbinti gražiausias ir bagotas merginas. Tai tik tu surašyk gromatą, o aš duosiu pinigų.

Na ir už poros savaičių ga-vome mes tą siuntinį ir nusi-tempę į giria, prie sienos ge-ležinkelio tilto, pradėjome praktikuoti. Tas Chicago profesorius buvo parašęs pas-tabą, kad pirma patys turime išmokyti, o paskui pasirodyti žmonėms.

Abiejų mūsų šeiminkėms buvo nepėsčios, tai bijojome, kad ir mūsų muziką neišluoty laukan.

Teisybė, muzika mums bu-vo nauja ir stebuklinga. Rei-kėjo tik pasukti rankenuką ir labai gražiai pradėjo muzika groti.

Nespėjus užgrajiti janki dudle, kaip pasigirdo grioje dviejų šunų didelis riksmas. Nė nepamačiau, kaip mano draugas su ta muzika ir kar-tu su tais šunimis nusivertė nuo tilto.

Tai matote, broliai ir sese-rys. Netik aš nuo chigagiečių šį tą naujo išmokau. Kiti mu-sų broliai ir seserys dar na-vatnesnį dalyką yra išmokę.

Prieš 27 metus dirbo prie manęs anglių kasykloje vienas jaunas vaikinai iš Chicago. Kartą mudviem pasitaikė drauge pra-stis. Ant jo kak-lo kabojo didelis geltonas me-dalikas. Aš jo užklausu kuo-rių kariuomenę jis tą meda-liką užsitaravo? Jisai man piktai atsakė — nesijuk iš švento tikėjimo, ba ir pats nežinai ko gali sulaukti.

Aš jam atsakiau, kad nesij-juokuju iš tikėjimo, tik man įdomu žinoti, nes šiuo laiku nebuvo karų, o iš pirmesnių

laikų tai jis buvo perjaunas to užsitarauti.

Vėliaus mudviem išsikalbė-jus, jisai papasakojo, kad kai jis Chicagoje gyveno, tai lie-tuvių parapijoje priviso labai daug bedievių. Kunigėlis su-sikvietė drąsesius parapijo-nis, kad su policijos pagelba jiems kailį išlupti. Turbut per klaidą policmonas kad da-vė jam per galvą, tai nežinojo nei kada atsipeikėjo. Bet vis-tiek prabastėlis už tai ji ap-dovanojo tuo medaliku.

Tas gal tiesa, kad Chicago miestas yra gimęs tokioj gar-bingoj dienoj. Vakar atvažia-vo į Chicago ir mano draugas delegatas Jurgis Urlackis. Pa-sikėlęs autobuso langą jis iškišo galvą laukan. Aš pas-tebėjau, kad dar čia ne seimo salė, nereikia laukan lipti. Jis man atsakė, — tai nieko, kad čia dar ne seimo salė. Ar tu sako nematai, kad ana ant šaligatvio stovi policmonas.

Tai kas, aš sakau, kad pa-licomonas stovi ant šaligatvio, tai yra jo darbas. O jisai man atsakė, ar tu nežinai, kad 10 metų atgal Chicago policija su SLA prezidento patarimu išmušė Chicago seimo dele-gatus?

Taip sakau, išmušė seimo delegatus. Ir mūsų SLA 13 kuopos Minersville, Pa. dele-gatas parvažiovo su išmuštu šonu. Neužtenka to, kad šon-us išmušė, bet dar susirinki-mas nenorėjo nei kelionės lė-šas užmokėti. Sakė kaip jam galima mokėti, kada jis ne-atsilaikė. Na ir aš savo tre-čioką prikišau. Sakau, bro-liai ir seserys, kaip tas žmo-gus galės atsilaukiyti prieš to-kio didelio miesto policiją. Tik jūs matote, kad dar jisai ir dabar šlubuoja.

Nors kelionės lėšas jam ap-mokėjo, bet už skausmą nie-kas nemokėjo.

Siemet, kai rinkome į Chi-cagos seimą delegatą, tai jau nauju būdu. Pirmininkas lie-pė visiems atsisiti. Dabar sa-ko rinksime delegatą į SLA seimą aklamacijos būdu. Ku-ris bus didžiausias ir drūciausias, tai siūsiame į Chicago SLA seimą. Aš vos spėjau atsisiti, kaip merginos ir mo-terys suplojo rankomis ir sa-ko, — va šitą rinkime dele-gatų į seimą. Nors be plau-kų, bet jisai atsilaukys prieš Chicago policiją. Girdėjome, kad Chicago policija ir ke-lioms moterims išplėšė plau-kus nuo galvos.

Na, pamislįjau sau, nors sykį atėjo į galią ir beplau-kiai.

Palyginus kitus seimus su šiandieniniu seimu, tai jau keista darsi. Pirmiau buda-vo delegatai suvažiuoja iš to-liumų kraštų į SLA seimus su geriausiais norais, savo gra-žius įspūdžius su kitais pasi-dalinti. Bet suėję į svetainę jausdavomės kaip belaisvės namuose. Kur tik pažiūrėsi, vis palei sieną pamatysi po-licomoną su lazda. Nežinia ko tie mūsų Centro viršininkai pirmiau bijodavo. Nei vienas, rodos, nepaėjo iš caro gim-nės, visi daugiausia buvo pa-prasti Lietuvos gaspadorių sunų, o seimo salėje ir poli-ciją apsiustatę drebėdavo.

Linkiu, kad kiekvienas SLA prezidentas ateityje paimtų pavyzdį iš mūsų prezidento advokato Bagocius. Prie jo neliko nei komunistų, nei kle-rikalių, nei socialistų, nei lais-vamųjų. Pas ji liko tik bro-liai ir seserys lietuviai, kurie tik pildo SLA konstituciją.

A. J. Banišauskas.

Detroit, Mich.

A. A. Vytautas Dirmaitis, SLA narys ir pasižymėjęs muzikas.

Nors ir suvėluotai, bet vis-gi reikia per SLA organą Tė-vynę pasakyti kelis žodžius apie velionį Vytautą Dirmai-tį, kuris netikėtai rugpjūčio 3 dieną, 1940 m. mirė. Savai-me aišku, kad gimstame tam, kad mirti. Žinome, kad mirtis yra neišvengiama, kad kiek-vienas turės mirti, ar vėliau ar anksčiau. Tai yra papras-tas gamtos reiškinys. Vieni pasitraukiam iš gyvyjų tarpo, kiti tik pradėdam gyventi. Vienok mirtis nepateisinama, kuomet ji išplėšia iš gyvyjų tarpo žmogų, o ypač jaunuolį, gražų, tvirtą, pasiryžusį daug ko nuveikti visuomenės labui.

Mūsų nelaukiamas svety-s mirtis, staigiai ir netikėtai iš-plėšė iš mūsų tarpo visiems plačiai ir gerai žinomą jau-nuolį, Vytautą Dirmaitį, vos tik pražydėjusį, jaunystės gy-venime ir jau turėjo skirtis nuo savo mylimų tėvelių ir vi-sų savo draugų. Palikdamas visus dideliu nuoliudime, mir-tis jaunuolį Vytautą Dirmaitį patiko rugpjūčio 3 dieną po pietų, kada jis su savo drau-gais buvo išvažiavęs į Port Colbourne, Ont. Kanadoje prie ežero maudyti. Vytautas visados buvo drąsus jaunuo-lis ir nenorėjo likti ant eže-ro kranto. Jis sykiu plaukė su kitais savo draugais. Tuo sykiu vanduo buvo nepasto-vus, pakilo didelės bangos ir Vytautas turėjo pasiduoti toms bangoms negalėdamas iš jų ištrukti. Vienas draugas buvo geras plaukikas ir mėgi-no Vytautą išgelbėti. Bet ne-laimėję ir su juo tas pats atsi-tiko ir abudu nuskeno. Pri-buvo daugiau gerų plaukikų ir greitai buvo išimti iš van-dens. Vytauto draugą dar pa-sisakė išgelbėti, bet Vytautas buvo pirmiau nuskenęs ir jau Vytautą nebegalėjo prikel-ti. Vytauto kišenių buvo suras-ta Dr. Andrews iš Detroit, Mich. kortelė. Apie tą baisią nelaimę buvo pranešta jam ir vėliaus buvo pranešta jo mo-tinai Stefanijai Dirmaitienei. Buvo skaudu, kada ji sužino-jų apie tą baisią tragediją. Vėliaus sužinojo visi Detroito ir apilinkinių lietuviai. Visi nu-stebo, visi nuliudo, ypač jau-nimas, kuris taip gražiai su-gyveno, nes Vytautas buvo vienas iš gabiausių jaunuolių.

Negalima nei aprašyti kokį didelį skausmą turėjo pergy-venti Stefanija ir Jonas Dirmaitiai tą valandą. Vytautas buvo dainų mylėtojas, gabus muzikas. Jis 4 metus buvo Dailės Choro mokytojas. Jis gražiai tvarkė Dailės Choro radio valandą ir pats dažnai padainuodavo. Vytautas buvo ir geras artistas. Mes ji dažnai matydavom ant scenos lo-šiant. Jis buvo visados links-mas, niekas ant jo negalėdavo supykkti. Neilgai mes ji turė-jome, nes Vytautas turėjo staigiai mirti. Kompanija, kuriai jis dirbo, ji išsiuntė į Buffalo, N. Y., kur jis užėmė aukštesnę vietą.

Vytauto kunas buvo atvež-

tas į Detroitą ir pašarvotas motinos namuose.

Laidotuvių direktorius, D. Bražis, rūpinosi jo laidotuve-mis. Visi jo draugai ir pa-žystami aplankė Vytautą su-teikdami jam paskutinį patar-navimą. Daug gyvų gėlių bu-vo sudėta ant jo karsto. Rug-pjūčio 7 dieną pirmą val. po pietų vis daugiau ir daugiau žmonių rinkosi palydėti Vy-tautą į kapines. Vienį ėjo vi-dun prie velionio karsto, kiti turėjo likti lauke, nes name beveik visos vietos buvo už-imtos. Vytautas gulėjo gra-žiaiame baltame karste, o ap-link karstą buvo didelį baltų ir raudonų gėlių vainikai. Vai-nikus ir gėles atsiuntė orga-nizacijos, giminės, pažystami ir artimieji draugai. Kuo gi kitu taip gražiai atsilųginsi, kaip tik gėlėmis. Gėlės ne-kalba, bet jos daug ko pasa-ko.

Netrukus kambaryje pasida-rė tyla. Tai jau buvo atsis-veikinimas su Vytautu, kuris turėjo vykti į paskutinę savo kelionę. Išnešant karstą iš namų Dr. J. Jonikaitis labai gražiai ir išpuodingai kalbėjo. Paskui pasirodė karsto neši-kai ir garbės palydovai. Karstą nešė jaunuoliai, artymį Vy-tauto draugai ir Dailės Choro nariai. Visi buvo baltais dra-bužiais apsiirę. Čia paminė-sių jų vardus: George Rasko, Frank Mikutis, Edward Ma-sons, Anthony Sinkus, Vito Simbis, Bernard Cibulskis. Karsto garbės palydovės 6 jaunos panelės gražiai apsi-rėngusios baltom suknelėm la-bai gražų įspūdį sudarė. Vi-sos buvo Dailės Choro narės: Nellie Seder, Mildred Broz, Mirga Matuzas, Stella Mas-ytė, Mary Yurkiutė, Ruth Zig-mantaitė.

Apie keturi šimtai draugų ir pažystamų lydėjo Vytautą į Woodmere kapines. Kadangi kapinėse tuo laiku darbininkai streikavo, tai nebuvo galima duobės kasti. Vytauto kunas padėtas koplyčioj šaltoj vie-toj iki streikas pasibaigs. Vytautas buvo laisvų min-čių jaunuolis, muzikas, ir dai-nų mylėtojas. Tai jam buvo parengtas paskutinis atsisvei-kinimas su muzika ir gražio-mis dainomis, kurias sudai-navo tos 6 panelės, karsto garbės palydovės. Jos daina-vos labai graudžiai. Svečias iš Chicago Stasys Rimkus taip-gi sudainavo labai liudnai. Visiems dainininkams akom-panavo vargonais Ona Masels-kiutė. Toliau sekė kalbos. Pirmiausia kalbėjo anglių kal-ba jaunuolis daug dirbęs ir buvęs Dailės Choro pirminin-ku, inžinierius B. Shiller. Jis buvo geras Vytauto draugas. Jis priminė apie Vytauto pra-eities nuveiktus gražius dar-bus, ypač muzikoje. Antra kal-bėtoja buvo M. Kemešienė. Ji-nai taipgi labai gražiai ir iš-pudingai nušvietė jo visą veikimą nuo pat jaunystės dienų iki šio laiko. Po pro-gramos pakalbėjo laidotuvių direktorius D. Bražis, kuris Dermaičių vardu dėkavojo vi-siems, kurie dalyvavo laido-tuvėse, visiems dainininkams, karsto nešėjams, garbės pa-lydovėms ir prašė visus su-gryžti pas Dirmaitius. Direk-torius D. Bražis labai gražiai patarnavo ir labai buvo gera tvarka laidotuvsė. Daugiaus-ia rūpinosi J. Pilka su Vytau-to tėvelio pritarimu. Laidotu-vėse dalyvavo ir svečių, art-yimų Vytauto draugų iš Buffa-lo, N. Y. ir iš Sioux City, Io-wa. Buvo atvykę ir Dirmaitie-nės brolis su savo dukrele Stefanija ir jos vyras Herb. Sneider iš Melrose Park, Ill.

Dar vieną kitą žodį apie ve-lionį Vytautą. Vytautas pri-klausė iš pat mažens prie S.

L. A. jaunuolių skryiaus ir darbavosi sykiu su jaunimu. Kada pradėjo aukštesnį moks-lą eiti, tai buvo priverstas pa-siliuosuoti. Dabar, per antrą SLA pažangos vąj Vytautas vėl buvo prisirašęs prie SLA 352 kuopos. Vytautas priklausė prie Detroito Pilietinio Pa-šalpos Kluubo ir buvo Dailės Choro narys.

Išėkis mielas drauge. Lai-buna tau lengva šaltoj žeme-lė. Mes ilgai-ilgai minėsime tavę. Nuliudusiems tėveliams reiškiu nuoširdžią užuojautą šioje didelio liudėsio valando-je.

P. Kučinskis.

Pranešimas SLA ket-virto apskričio kuopoms

Šiuomi pranešu, kad SLA 4 apskričio metinis suvažiavi-mas įvyks sekmadienį, rugsė-jo 29 d., 1940 m., Hartford, Conn., Odd Fellows Svetainė-je, 420 Main St.

Gerb. SLA kuopų sekr. ma-lonėkite prisijusti su statistikų blankomis įnešimų ir mandatų kopijas del patogesnio sutvar-kymo suvažiavime. Prisijusite ne vėliaus rugsėjo 22 d.

Kreipiamės į mažesnes kuopas SLA 4 apskričio ribose, kurios labai retai atsiunčia delegatus į apskričio suvažiavi-mą ir mažai dalyvauja apskričio darbe. Kviečiame ir mažesnes kuopas siųsti kiek galėdamos savo delegatus į šį apskričio metinį suvažiavimą, nes kuo daugiau delegatų su-važiuoja, tuo geresnis ir stip-resnis veikimas.

Nepamirškite, siųsdami sa-vo delegatus, įteikti jiems mandatus ir gerų įnešimų lie-tuvių gerovei ir SLA naudai.

V. Vitkauskas, SLA 4 apskr. sekr.

Rockford, Ill

SLA 77 kuopos veikimas

SLA 77 kuopos susirinki-mas įvyko rugsėjo 1 dieną, prieš Labor Day šventę. To-kiomis šventėmis daug kas išvažinėja į svečius arba su-laukia pas save svečių, todėl susirinkimas nebuvo skaitlin-gas. Šiame susirinkime nebuvo ir mūsų organizatorės Čepu-lienės. Naujų narių prirašėme dvį jaunas moteris — Mar-joną Bolotoff, Dr. Bolotoff (Bu-loto) žmona ir Minie Olo Ši-maitis, mūsų kuopos geros darbuotojos dainininkės, B. Šimaitienės, marti.

Užpėreitam susirinkime bu-vo nutarta ir išrinkta komi-sija rengti protesto susirinki-mą prieš Rusijos okupaciją Lietuvos. Šiame susirinkime buvo pranešta, kad minėtas susirinkimas del tam tikrų priežasčių įvyksta vėliau negu tikėjome. Susirinkimas da-bar įvyks rugsėjo 22 d., Gritz-ciaus svetainėje. Kitos lietu-vių draugijos ir organizacijos taip pat yra pakviestos. Kai kurios jau prisidėjo. Kas kal-bės dar tikrai nežinome, bet vedamas susirašinėjimas ir tikimės gauti tinkamus kalbė-tojus tam susirinkimui.

Veikiančioji komisija prane-šė, kad rengiama vakarienė su programa dainų ir muzikos sekmadienį, rugsėjo 29 d., Gritz Svetainėje. Po vakarie-nės bus šokiai. Tikimės tu-rėti daug publikos, nes SLA 77 kuopa jau ne pirmą kartą tokias vakarienes rengia ir vi-suomet turėjo geras pasek-mes. SLA 77 kp. moterys vi-suomet pagamina tikrai gerą vakarienę, kuri verta vieno dolerio. Bet jos pagamina to-kią vakarienę tik už 50c. Vi-si pasistengkit įsigyti tikietus išanksto, nes prie durų gal-bus sunku gauti.

SLA 77 Kp. Korespondentas.

Wyoming, Pa.

Magdalena Baldauskaitė pasiekė aukštą mokslo laipsnį.

Retenybė pas lietuvius, kad iš neturtingos šeimos jaunuo-lis ar jaunuolė pasiektų aukš-to mokslo. Bet žmonių pasi-ryžimas ir didelės pastangos nugalai visas kliutis, kurias su-sitinka einant prie užsibrėžto tikslo.

M. Baldauskaitė, baigusi Bloomsburg Mokytojų Kolegi-ją, užėmė mokytojos vietą, Wyoming High School.

Nepasitenkinus pasi e k t u mokslo laipsniu, ji pradėjo lankyti vakarinius ir vasari-nius kursus Bucknell Univer-sitete, kur baigė gaudama laipsnį B. A.

Tolimesnį studijavimą tęsė Penn State Kolegijoje, kur rug-pjūčio 7 d. išlaikė kvotimus laipsnio "Master of Romantic Art".

M. Baldauskaitė yra SLA 267 kuopos narė, dalyvavusi SLA seimuose ir buvusi SLA Labdarybės Komisijoj. Daug darbuojasi Wyomingo Klonio Lietuvių Moterų Kluobe.

A. G.

Minersville, Pa.

SLA pirmo apskričio piknikas pavyko

Šios apilinkės SLA pirmas apskritis buvo surengęs gra-žų išvažiavimą-pikniką Lake-side grioje, liepos 21 d. Nors daug laiko jau prabėgo, bet nebus pro šalį pažymėti, kad komitetas savo darbą biskį suvėlino. Publikos buvo daug netik iš šios apilinkės, bet ir iš tolimesnių miestų, kaip Wilkes Barre, Pa., Luzerne ir kitur. Oras tą dieną buvo la-bai gražus, tai kiekvienas no-rėjo už \$1.50 praleisti laiką tyrame ore, prie skanių valgių ir gerimų. Didelė garbė pri-klauso Mahanoy City, Pa. mo-terims gaspadinėms, kurios mokėjo pagaminti puikių val-gių ir taip gražiai išpuošti svečiams stalus. Muzikantą šiame piknike turėjome tik vieną. Tiesa, radio daininin-kas A. Sukevičius, apsiiręšęs žydišku kostiumu, tam jau-nam muzikantui pagalbėjo ant buobelio, kas sudarė daug juokų. Čia reikėtų tą mūsų jauną muzikantą supažindinti su visuomene. Jis yra 10 metų amžiaus vaikinai, Vin-cas Medelinskutis, iš Shaft, Pa., SLA 199 kuopos narys, sunus pereinio SLA seimo de-legatės, M. Medelinskienės. Parvažiuodama iš Chicago į parvežė savo suni lanktu-vių — kompozitoriaus Vana-gaičio dainas. O piknike jau-nas Vincukas tas dainas gro-jo ant didelio armoniko. She-nandoah, Pa. ligoninės direk-torius ir prezidentas. P. Yo-deskis pareiškė, kad įeigu toks jaunas vaikinai mus galėjo taip gražiai ant armonikos pa-linksminti, tai ir mes jam tu-rime atsilųginti. Pasiėmęs ke-pure surinko aukų ir atnešė vaikinui \$8.00. Tas labai puiku.

Pikniko rengimo komisijoj buvo V. Smulkštis, J. K. Ur-bona, J. Subačius, J. Dulskis, S. Gegužis, A. Ramanauskas,

O. Tucienė ir J. Grabaus-kaite. Apskričiai pelno liko \$46.62. Padėkos žodis pri-klauso jaunam gaspadoriui J. Dulskiui ir panelei Grabaus-kaitei, kurie savo gabumu vis-ką gražiai sutvarkė.

A. J. Banišauskas.

Ansonia, Conn.

Iš SLA 66 kuopos susirinkimo ir apie dviejų SLA kuopų pikniką

Rugsėjo 7 d., Liet. parapi-jos salėj buvo SLA 66 kuopos susirinkimas. Šį susirinkimą atidarė ir vedė kuopos pirm. S. Bujanaukas, neseniai grį-žęs iš ligoninės, kur jam pada-ryta operacija. Dabar atrodo vėl sveikas ir darbuojasi kuopoje.

Šios kuopos bendras pikni-kas su SLA 142 kuopa iš New Haven, Conn., buvo rugsėjo 1 d. J. Radzevičius ir C. Stri-mila raportavo, kad piknike mažai publikos dalyvavo, ypa-tingai šios kuopos mažai na-rių atsilankė, tai ir pelno ma-žai liko.

Komisija, kuriai pavesta surengti iškilmingą vakarienę įvesdinimui naujų narių (ku-rių yra 19) pranešė, kad va-karienė įvyks spalio 27 d. Liet. parapijos salėj. Įžanga bus tik \$1.00, į šokius tik 25 centai. Darinkta dar dvi paty-rusios gaspadinės, kurių var-dus vėliau paskelbsiu ir išrink-ti kiti darbininkai. Taipgi nu-tarta kviesiti ką nors iš SLA Centro įvesdinimui naujų na-rių. Kuopos fin. sekr. ir org. J. Radzevičius pareiškė, kad atsisako būti vakarienės ko-misijoj už tai, kad jiems ren-giant pikniką mažai narių tą parengiamą parėmė. Tačiau bu-vo pripašyti nasikikti rengimo komisijoj. Nariai pasižadėjo šį kartą visi pasidaruoti.

Atsilankė SLA 142 kuopos pirm. V. Kripaitis, iš New Haven, kuris pareiškė, kad jų kuopa nutarė dalyvauti šios kuopos vakarienėje ir kad jų kuopa panašią įvesdinimo va-karienę rengs vėliau. Nėra abejonės, kad minėta vakarie-nė čia bus puiklausia ir di-džiausia. Atsilųginimui New Haveno kuopai nariai parems jų vakarienę.

Ligonijų komisija raportavo, kad sirgo 4 moterys ir 1 vy-ras. Dabar visi jau sveiki.

Buvo skaitytas laiškas iš SLA 4-to apskričio, kad kuopa atsiųstų delegatus į apskri-čio suvažiavimą, kuris įvyks rugsėjo 29 d., Hartford, Conn. Išrinkti delegatais J. Radzevi-čius, O. Čepinskienė ir J. Kantautas. Įnešimų apskričiai nepateikė.

Dar pridursiu kelis žodžius apie minėtą dviejų SLA kuopų pikniką. Nors publikos bu-vo nedaug, tačiau atsilankė didžiulioje veikesnis žmonės, kurie tarp savęs pasidalino mintimis. Taipgi atsilankė ke-letas visuomet giriančių Rusi-ją kuriems priminus, kad jų gerbiama "tėvynė" pavergė Lietuvą, tai negalima sukalbė-ti.

Penktą valandą prasidėjo prakalbos. J. Radzevičius su-kvietė arčiau publiką ir per-statė SLA 66 kuopos pirm. S. Bujanauką pirmininkauti. Pa-starasis perstatė SLA 142 kuopos pirm. V. Kripaitį, V. Alksnį, iš New Haven ir SLA 4-to apskričio pirm. J. Marčiulionį, iš Ansonia. Per-statytas "Rimbo" redaktorius K. J. Paulauskas, iš Brook-lyn, N. Y., kuris pasirodė esąs geras kalbėtojas. Trum-pai nurodė Lietuvos sunkią padėtį ir jai atneštus Rusijos vargus. Iš šalies žiūrint keis-tai atrodė. Kai kurie sovietų garbintojai pradėjo nerimauti. Du mosikuodami rankomis pa-bėgo.

Koresp.

Mūsų Korespondentai Apie Bendrą Lietuvį Veiklą Amerikoje

RAŠYTAS ŽODIS

Siemet visas civilizuotas pasaulis švęs 500 metų sukak-taves Johann Gutenberg'o ju-dinamų raidžių vartojimą spaudoj.

Šitas vokietyš iš Mainz, Vo-kietijos, nebuvo pirmas žmo-gus, kuris darė įspaudas ant popierus. Dabar žinome, kad senovės Romoj raides pjaudavo iš medžio ir kitų medžiagų. Kartą Cezeris pareiškė, kad "jeigu būtų galima pada-ryti daugybę tokių raidžių, tai būtų galima sudaryti kla-sišką poemą". 868 m. Chi-nijoj pasirodė Konfucijaus pa-tarlių knyga. Pasirodo, kad Chinijoj popieris jau buvo ga-minamas apie šimtą metų, bet tas neturėjo jokios įta-kos į knygų spausdinimą pa-saulyje. Visi pripažįsta, kad Johann Gutenberg įvedė mo-derninį spausdinimą praktiš-kiems tikslams. Prieš jo lai-ką, spausdintų knygų Europo-je nebuvo. Per šimtmečius tam tikri rašytojai ranka ra-šė knygas. Tokiu būdu Grai-kijos ir Romėnų senovės li-teratura buvo prezervuota per amžius. Beveik penkiolika šimtmečių bažnytiniai švent-raščiai, bažnyčios tėvų raštai ir svietiški žodžiai apie isto-riją, literatūrą, mokslą ir pan. dalykus, buvo rankų raštu užkorduoti. Knygos buvo labai brangios, mažai jų tebuvo, ir dar mažiau žmo-nių prie jų galėjo prieiti. Mokslas nebuvo lengvai priei-namas.

Tuoju po Gutenberg'o išra-dimo, spausdinimas išsiplėtojo po visą Europą. Spaustuvės pasirodė Italijoj, Francijoj ir Anglijoj. Pabaigoje penkiolik-to šimtmečio beveik visose Europos šalyse knygos buvo spausdinamos.

Amerikos spauda

Kai Johann Gutenberg iš-leido savo garsią "Gutenberg Bibliją", Amerikos kontinen-tas dar nebuvo atrastas. Bet 1492 m. kai Christopher Columbus pasiekė Santo Do-mingo, per penkiasdešimties metų laikotarpį daug ispanų apsigyveno Centrinėje ir Pie-tinėje Amerikoje. 1559 m. Gio-vanni Paoli atvyko iš Ispani-jos su reikalingais įtaisymais ir pastatė pirmą spausdinamą-ją mašiną Mexico City. Kita spausdinamoji mašina susta-tyta Lima mieste. Šimtai kny-gų ispanų kalboje buvo at-spausdinta prieš anglų įsiku-rimą Šiaurės Amerikoje.

Anglai įsikūrė Jamestown, Virginia valstijoje, 1607 m. Tais laikais valdininkai nepri-tarė jokiam mokslui ir ap-švietai. Vienas iš garsiausių Virginijos gubernatorių, Sir William Berkeley sakė, kad mokslas yra kenksmingas socialiniam gyvenimui. "Ačiū Dievui, kad čia nėra dykai duodamo mokslo ir kad nėra spaustuvų — ir aš tikiu, kad jų nesulauksime kitą šim-tą metų. Apšvieta pagimdo nepaklusnumą, klaidingą tikė-jimą ir visokius blogumus, o spauda tą viską skelbia".

Puritanai kitaip atsiliepė į mokyklą ir spausdintą žodį. Jie apsigyveno Massachusetts kolonijose pradžioje 17-to šimtmečio. Pirmieji puritanai-pabėgėliai iš Holandijos atvy-ko ant garsaus laivo "May-flower" 1620 m. 18 metų vė-liau, Stephen Day ir jo 18 me-tų amžiaus sunus Matthew, įtaisė spaustuvę Cambridge, Mass. Jų pirmas atspausdint-tas kurnys buvo "The Free-man's Oath".

Įsikurus kitoms kolonijoms prie Atlantiko vandenyno, spaustuvės pasirodė St. Ma-ry's, Maryland valstijoje, Phila-

delphijoj, New Yorke ir ki-tuose miestuose.

Beveik visos pirmos at-spausdintos knygos Amerikoje buvo anglų kalboje, bet vis-tiek keletą radosi ir kitose kal-bose. Reynier Janson, Phila-delphijos leidėjas išleido ke-lias knygas holandų kalboje. Ezekiel Carro, francūzų baž-nyčios ministras Bostone, pa-rašė knygą francūzų kalba ir ispanų kalba pasirodė verti-mas vieno Cotton Mathers re-ligijinio rašto.

Pradžioje 18-to šimtmečio knygos švedų kalba buvo iš-leistos Philadelphiaj. Žydų kalbos gramatika Harvardo Kolegijos studentams, buvo išleista Bostone. Šiuo laiku vokiečių kalbos spauda pasie-kė labai aukštą laipsnį kolo-nijališkoj Amerikoje.

Amerikos vokiečių leidėjų viršininkas, Christopher So-wer (Sauer), iš Prūsijos atvy-ko į Philadelphiaj 1724 m. Jis aktingai dalyvavo vokiečių baptistų brolijoj (Dunkers) ir jo spaustuvė žymiai prisidėjo prie užkordavimo vokiečių kultūros Pennsylvanijoj ir ki-tur. Jis išleido knygų, kalen-dorių ir brošiūrėlių, iš viso su-virš 300 leidinių per pusę šimtmečio, prieš Amerikos revoliuciją. Ephrata Brolystė, irgi Pennsylvanijoj, buvo an-trojo vietoj. Vokiečių spauda pasirodė New Yorke, Mary-land, Virginijoj ir New Jer-sey.

Žymiausias leidėjas ir žur-nalistas anglų kolonijos buvo Benjamin Franklin. Jo "Al-manakas" buvo pirmoji "best seller" kolonijose ir rado ke-lia į švėtimas šalis, ir buvo išverstas įvairiomis kalbomis.

Spauda

Tuoju po išleidimo visokių knygų, žurnalų pasirodė ir laikraščiai. Pirmieji leidiniai pasirodė Francijoj ir Anglijoj 1665 m., 1688 m. Vokietijoj ir Italijoj. Spausdintas žodis labai greitai išsiplėtojo per visą pasaulį ir pradžioje 18-to šimtmečio žurnalai ir laikra-ščiai buvo leidžiami visoj Eu-ropoj.

Benjamin Harris iš Bosto-no, 1689 m. dėjo pirmas pas-tangas įsteigti laikraštį kolo-nijališkoj Amerikoje. Valdžia tuoj sulaukė. Bet 1704 m. John Campbell, irgi iš Bosto-no, įsteigė "The Boston News-Letter". 1719 m. Andrew Bradford įsteigė "The Ame-rican Weekly Mercury" Phi-ladelphijoj. Neužilgo laikraštis pasirodė Virginijoj — to-j valstijoje, kurioj gubernatorius Berkeley pareiškė, kad "net už šimtą metų nebus laikra-ščio Virginijoj".

1739 m. trisdešimts metų po išleidimo "Boston News-Letter" pirmas vokiečių kalba laikraštis pasirodė Philadel-phijoj — The High-German Pennsylvania Historian. 1762 m. buvo 5 vokiečių kalbos laikraščiai Pennsylvanijoj.

Amerikos laikraščiai, kaip ir leidiniai visame pasaulyje, pergyveno labai sunkius lai-kus kol laimėjo teisę pareikš-ti viešą nuomonę.

Pirmą kovą už laisvą spaus-dintą žodį vedė ir laimėjo New Yorke vokietyš imigran-tas, John Zenger, kuris atvy-ko į Ameriką kaip "redemp-tionistas". Jis neužilgo re-dagavo "The New York Weekly Journal". Jo laikraš-tis vedė kovą prieš valdžios netvarką. Kolonijose guber-na-torius suarešdavo Zengerį. Jis kalėjime išsėdėjo šešis mėnesius ir iš kalėjimo reda-gavo savo laikraštį. Kai jo byla buvo sprendžiama, ji gy-nė Škotijoj gimęs advokatas

iš Philadelphijos, Andrew Ha-milton. Hamiltono apeliacija išliuosavo Zengerį ir tuo pa-čiu laiku prasidėjo spaudos laisvės pagrindas.

Amerikos spauda šiandien plačiai išsivysčius. Spaudos biznis šiandien vienas iš Ame-rikos didžiausių industrijų. Suvirš 25,000 įstaigų samdo daugiau kaip 400,000 darbi-ninkų. 1937 m. 13,023 leidiniai išleisti Suv. Valstijose, tarpe jų buvo 2,228 dienraščiai su cirkuliacija 44,000,000 kopijų.

Kitų kalbų spauda yra ne-skiriama dalis Amerikos "Fourth Estate". 1939 m. Su-vienytose Valstijose išleista 1,047 laikraščiai ir žurnalai 136 kitomis kalbomis. Buvo 118 dienraščių, 567 savaitraš-čių, 65 du-kart į savaitę, 53 du-kart į mėnesį ir 210 mė-nesinių leidinių. FLIS.

Common Council naujas žurnalas

Common Council for Ameri-can Unity (pirmiau Flis) nuo rugsėjo mėnesio leidžia nau-ją žurnalą vardu COMMON GROUND, kuris nupieš atva-tvą ir suėjimą Amerikos žmonių iš apie 60 įvairių tau-tinių, rasinių ir religijinių pa-eičių. Redaktorium COMMON GROUND bus Louis Adamic, plačiai žinomas rašytojas ir kalbėtojas. COMMON GRO-UND išeis keturis kartus į metus. Robert N. Hutchins, Chicagos universiteto prezi-dentas, Mary Ellen Chase, John Ciardi, sunus italų imi-grantų, profesorius Arthur M. Schlosinger, iš Harvard Uni-versiteto, Van Wyck Brooks, William Reilly, Michael De Capite, George M. Stephensen, Lola Kinel, George S. Schuy-ler, Leon Surmelian, William Suchy, Marie Syrkina, Alan Seranton ir kiti, pirmam lei-diniui paruošė straipsnius.

Pranešdamas apie naują žurnalą, Read Lewis, direkto-rus Common Council for A-merican Unity, sako — "COMMON GROUND bus ge-neralis žurnalas paprastam skaitytojui. Vienas iš jo svar-biausių tikslų bus įvertinti ką kiekviena grupė yra davusi Amerikai, ugdyti Amerikos kultūrą, kuri tikrai atstovau-s visus elementus, kurie sudaro Amerikos žmones. Medžiagą rinkis iš kiekvienos Amerikos gyventojų grupės šiandien, nuo garsių rašytojų taip pat ir nuo žmonių, kurie niekad ne-rašė.

Diskusuojamas naujo žur-nalo nusistatymą ir tikslą, p. Adamic, jo redaktorių pa-reiškė — "niekad nebuvo taip svarbu amerikiečiams suprasti jų bendrą paveldėjimą ir jų bendrą ateitį. Tikslas COM-MON GROUND bus ugdyti tokį įvertinimą. Jis diskusuos problemas kurios išsivysdė per pereiną 100 metų su atvykimu į šią šalį, 38,000,000 imigran-tų iš visų pasaulio dalių. Žur-nale dalyvaus senieji ir nau-jieji amerikiečiai, balti ir juo-dai — visi apie mūsų bendras aspiracijas ir problemas. Com-mon Ground bus susirinkimo vieta geresniam susipažinimui su mūsų draugais amerikie-čiais.

Dabartiniu kritišku momen-tu, neužtenka laikyti ką turime, turime žengti pirmyn prie pilnesnės demokratijos. Turime vėl atgaivinti ameri-konišką sapną, kuris gali būti toks vienybės jungas, kokį niekas negali pertraukti. Visi piliečiai, nepaisant jų tautinės ar rasinės paeities ar religijų, privalo būti lygūs partneriai amerikoniškoj draugystėj.

COMMON GROUND prenu-meratos kaina yra \$2 į me-

tus. Kopijos parsiduos už 50 centų. COMMON GROUND adresas, kaip ir adresas Com-mon Council for American Unity, yra 222 Fourth Ave-nue, New York City. FLIS.

Dariaus-Girėno paminklas

Septyni metai jau prabėgo nuo to laiko, kai tragiškai žu-vo mūsų lakunai Darius ir Gi-rėnas. Beveik kiekvienas ban-dėm atspėti kodel ir kaip mu-sų lakunai žuvo, bet nei vie-nam dar iki šiol nepasisiekė. Jų tragiška mirtis turbūt pa-siliks amžina paslaptim. Žino-me tik, kad mūsų karžygiai atsisiskyrė iš mūsų tarpo am-žinai. Vienok jų žygis, jų pa-sišventimas dėl Lietuvos netu-rėtų būti pamirštas. Gal but, kad tai mūsų pačių kaltė, kad jie savo tikslo laimingai nepa-siekė. Jeigu jų lėktuvas būtų buvęs geriau priręgtas, jeigu kiekvienas mūsų butume pri-sidėję aukomis ir tuomi padė-ję jiems geriau kelionei prisi-rengti, mūsų karžygiai nebutų žuvę, tik kelis šimtus mylių nuo Lietuvos.

Dabar, rodos, pervėlu ši klausimą gvildinti. Tiesa, kai kurie labai daug prie to dar-ba buvo prisidėję, bet yra daug, kurie visai nekreipė do-mės. Bet mūsų lakunai, Darius ir Girėnas, matydami tokį su-irimą mūsų tarpe, nutarė žūt, bet, skridimą vykdyti ir be sustojimo pasiekti mūsų gim-tąjį kraštą Lietuvą. Mūsų karžygiai, atsisveikinę su šia šalimi, su savo draugais, paki-lo aukštyn ir dingo debesuose, nepaisydami pavojaus savo gyvybei. Jie nuo savo nusta-tyto kelio nenukrypo ir žu-vo taip artį prie Lietuvos.

Tų dviejų karžygių, Atlanto vandenyno nugalėtojams, Da-rius ir Girėno atminimui no-rima pastatyti paminklą Bro-oklyne. Gal but, kad pamink-las bus pastatytas Lituanicos aikštėje, kurį taip pavadinta Lietuvių Piliečių Klubu pas-tatgomis. Chicagočiai savo darbą jau seniai atliko. Bet mums New Yorkiečiams ne taip sklandžiai vyksta, aukos ne taip gausiai plaukia, kaip buvo tikėtasi. Šis komitetas darbuojasi jau dešimtas mė-nuo, bet iki šiol surinkta tik apie \$1,000.00 aukų.

Sunku suprasti dėl kokios priežasties visuomenė neprisi-deda aukomis prie šio tikslo. Komitetas, rodos, dirba bend-rai ir bešališkai. Visi laikra-ščiai pritaria ir visados talpina Fondo Komiteto pranešimus. Kliučiu, rodos, neturėtų būti. Bro-lau ir sesuo, kas tave su-laiko nuo aukojimo šiam kil-niam tikslui? Aukokime visi sulgy savo išgalės, kad grei-čiau galėtume pastatyti pa-minklą ir nebutų gėdos atei-nančiai jaunajai gentkarčiai. Parodykime jaunuoliams, kad mes einame su jais ir visados remsiame jų darbą lietuvių tautos labui. Šiuo momentu, kada siaučia pavojingas pa-saulinis karas, kada ne tik mažos, bet ir didelės valsty-bės žlunga viena po kitai, tai mūsų pareiga bendrai rūpintis savo ir Lietuvos padėtimi.

Parodykime pasauliui, kad mes šioje laisvės šalyje dar nesame mirę ir mokame pa-gerbti savo tautos karžygius. Pastatykime mūsų didvyriams paminklą patogioj vietoj, kad vėliaus netektų kaltę mums paties. Nepalikime šio darbo vieni ar tik kelioms organi-zacijoms. Visi lietuviai remki-me šį darbą, nes tai yra mūsų pareiga.

J. Spurga, Fondo komiteto išdinknas.

Brooklyn, N. Y.

Aleko Vasiliausko koncertas spalio 27 dieną

Amerikos lietuvių žvaigždė dainininkas Alekas Vasiliaus-kas-Wesley, dainavęs per A-merikos radio tinklus ir pir-maeiliuose koncertuose, rengia savo koncertą spalio 27 dieną, sekmadienį, 3 val. po pietų, Grand Paradise salėje, Brook-lyne.

Mūsų žvaigždės Vasiliausko koncerte dalyvaus dainininkė ir Amerikos spaudą apie lie-tuvius informuojanti FLIS, lietuvių skyriaus vedėja Mari-jona Kižiutė ir New Yorko geriausia dainininkų grupės vedėja Violeta Tamkiutė, kuri prieš kelis metus New York Journal konteste iš 60-ties dai-dininkų grupių išrinkta geriausia. Tamkiutės merginų oktetas dabar išmokęs vėliau-sias lietuviškas dainas.

Aleko Vasiliausko koncerte girdėsime ir eilę kitų meno pažiūrų.

Reporteris.

Vieša padėka

Dabar mano eilė padėkoti visiems, kurie prisidėjo prie Lietuvių programos, įvykusių Pasaulinės Parodos American Common aikštėje. Nuoširdų padėkos žodį reiškiu sekant-čiams: mūsų garbės pirminin-kams gerb. ministrui P. Ža-deikiui ir gen. konsului J. Budriui už jų gražius linkėj-i-mus; mūsų garbės globėjams panelei Onai Kaskas ir teisė-jui V. F. Laukaičiui, kurie asmeniškai atsilankė ir tuomi parodė savo susidomėjimą mu-sų veikimu; kun. C. Zvirbliui už tokią įdomią kalbą apie Amerikos lietuvių; Jonui Brundzai, kuris suorganizavo chorą iš 100 jaunuolių ir taip puikiai per trumpą laiką iš-mokino lietuviškas dainas; kun. C. E. Paulioniui, kuris chorui leido repeticijas laikyti salėje; poniai L. Stilson-Anta-navičienei ir jos vadovaujamai Lyraičiui ir vaikų šokių gru-pėms; A. Vasiliauskui, Longi-nui Buiniui, M. Sadauskui ir Violetai Tamkiutei, kurie prie programos prisidėjo savo ta-lentu; mūsų menininkams V. J. Vitkui, A. Kairukščiui, Na-talijai Jasiukinaitei, K. Bin-kins ir M. Antanavičiui už jų pagalbą surengti įdomią pieš-nių parodą; visoms maršal-koms ir budelių prižiūrėto-joms; ir visiems komiteto na-riams, o ypatingai p. Valaitie-nei, A. Valaitytei, p. Garšvie-nei, A. Garšvaitei, S. Antana-vičienei, p. A. Binkins ir Jo-nui Dumčiui už pagalbą ir pa-skolinimą reikalingų daiktų parodai.

Noriu nuoširdžiai padėkoti ir visų laikraščių redakto-riams ir radio programų ve-dėjams, kurie padėjo Lietuvių programą taip plačiai išgar-sinti. Publikos atsilankė apie 5,000.

Visi lietuviai turėtų padė-koti American Common na-riams, kurie davė progos lie-tuviams pasirodyti Pasaulinė-jė Parodoje. Nuoširdus dėku priklauso ir visiems atsilan-kusiems.

Ant kiekvienos American Common programos talpina-mas sekamas pareiškimas:

"The World's Fair, 1940, dedicates The American Com-mon to the people of every nationality, race and religion who, as citizens of the United States by uniting their unique contributions to the land of their adoption built here a living, ever-growing Democra-cy devoted to Peace and Free-dom".

Amerikos lietuviai taip pat yra dalis Suv. Valstijų. Dėlto

aš ir norėjau, kad ši progra-ma įvyktų, nežiurint visų kliu-čių, nes ir mes lietuviai, turi-me savo ypatingus papročius, kuriuos paveldėjome nuo savo tėvų. Tuos papročius neturime pamiršti, nes tik tokiu būdu galime palaikyti lietuvišką dvasią. Tol kol lietuviškai kal-bėsime, įdomausimės lietuviš-ka kultūra, tol Lietuva gy-vuos!

Elena Vyzintė-Kulbokienė.

PASTABA: Asmuo, kuris iš mano mamytės albumo pasis-kolino fotografijas velionės Emilijos Vileišienės ir mano tėvo velionio Juozo Vyzos malonėkite juos gražinti. Ma-no mamytė, Elena Vyzienė, turėjo tik po vieną kopiją tų fotografijų ir labai nusiminus jų netekus.

E. V. K.

Amerikos piliečiai neturintys pilietybės įrodymų

Daug svetimšalių šioje šaly-jė mano, kad jie yra Amerikos piliečiai, bet neturi jokių pilietybės raštų ar įrodymų. Yra daug asmenų, kuriuos tėvai atvežė į Ameriką kudukystėje, kurie tiki, kad tėvai tapo A-merikos piliečiais prieš jų (vaikų) pasiekimą pilnų metų, ir tokiu būdu perdavė jiems Amerikos pilietybę, bet jokių įrodymų apie tėvo naturaliza-ciją jie neturi. Yra daug mo-terų, kurios mano, kad jų mi-rę vyrai buvo išsiėmę Ameri-kos pilietybę, bet nežino kaip tą faktą patikrinti. Patartina visiems tokiems asmenims, kaip ir visiems svetimšaliams, kurie tik abejoja apie Ameri-

Imigrantų problemos

Cenzo klausimas neturi klausimų apie nelegalius įleidimus

Klausimas: Aš nelegaliai at-važiavau į Suv. Valstijas. Iš-sisukau iš 1920 m. ir 1930 m. cenų, jokių žinių apie savo nedaviau. Bet šiais metais pa-daviau informacijos apie sa-ve, bet ne apie nelegalį įva-žiavimą. Ar man blogo gali tai atnešti?

Atsakymas: Kaip tamsta žinai, cenzo skaitytojas nei neklausė ar legaliai ar nele-galiai atvykai. Kadangi tamsta sakai, kad neatsakei į 1920 m. cenzo klausimus, tas reiškia, kad tamsta atvažiavai prieš 1920 m., todėl gali legalizuoti savo buvimą šioje šaly pagal užsi-registravimo aktą, kuris pris-kaito visus, kurie nelegaliai atvažiavo prieš liepos 1 d., 1924 m. Gali gauti "užsire-gistravimo sertifikata" užmo-kėdamas \$10 valdžiai. Po to galėsi prašyti pilietybės.

Ukės Suv. Valstijose

Klausimas: Kiek yra ukų Suv. Valstijose ir kiek žmo-nių ant ukų gyvena?

Atsakymas: 1935 m., kuo-met paskutinis žemdirbiškas cenzas imtas, buvo 6,812,350 ukų Suv. Valstijose, iš 1,054,000,000 akrų žemės. Iš viso gyventojų ant ukų yra 31,800,907. Tai daugiau, kaip 1930 m. ir 1925 m. Bet su-virš 10,490,000 žmonių tikrai dirbo ant ukų.

Negali gauti apdraudos sulgy Socialės Apdraudos Akto

Klausimas: Dirbau Ameri-kos šapose ir fabrikuose Illi-nois valstijoj suvirš 30 metų. Kelis kartus ketinau grįžti į Europą ir todėl nebandžiau tapti šios šalies piliečiu. Da-bar esu 65 metų amžiaus ir negalėjau dirbti per paskuti-

kos pilietybę, nuvykti į paš-tą ir užsiregistruoti. Kuomet rei-kės išpildyti KLAUSIMĄ 4, apie pilietybę, pažymėkite, kad esate paveldiniai ----- (kokios) šalies, bet pilnai: ti-kite kad esate Amerikos pi-liečiai, nors to negalite įrody-ti. Jeigu vėliaus tikrai apie savo pilietybę sužinosite, ga-lėsite prašyti, kad rekordas būtų pakeistas.

Amerikietės, kurios ištėkė-jo už ateivių prieš rugsėjo 22 d., 1922 m. ir neteko savo pilietybės, ir kurios nuo rug-sėjo 22 d. 1922 m. neatgavo pilietybės, privalo registruotis kaip ateivės. Reikia atsiminti, kad keli mėnesiai atgal buvo nutarta, kad Amerikos pilietė, kuri ištėkėjo už ateivio per laikotarpį kai Suv. Valstijos buvo kare — nuo balandžio 6 d., 1917 m., iki liepos 2 d., 1921 m., nepametė pilietybės ištėkėdama. Šitas sprendimas remiasi ant įstatymo iš kovo 2 d., 1907 m., antros dalies, kuris neleidžia Amerikos pili-etėi save prašalinti (expatriate) iš tėvynės karo laiku.

Ligoniai ir ateiviai institucijose

Ateivių Registravimo Įsta-tymo dalis 32, duoda Commis-sioner of Immigration and Naturalization, specialį leidi-mą registruoti ir imti ant-spaudas ateivių, kurie randasi institucijoje. Pašto darbinin-kai bus siunčiami į įvairias institucijas, kur randasi atei-vių, juos užregistruoti, ir pa-gal raportą, taip bus daroma ir su ligoniais, kurie dėl gerų priežasčių negali nuvykti į registravimo vietą. FLIS.

nus penkis metus. Mane už-laiko mano duklė, bet ji ir tu-ri savo šeimą. Ar aš galiu gauti federalę ar valstijos pen-siją?

Atsakymas: Tamsta nedir-bai nuo priėmimo Socialės Apdraudos Akto ir todėl neap-draustas sulgy federalio pla-no ir negali reikalauti federa-lės apdraudos.

Nebudamas Amerikos pilie-čiu, negali prašyti valstijos pensijos, kuri tamstos valsti-joj duodama tik piliečiams. Jeigu dar gana drutas ar svei-kas, gali išdirbti vieną metą ir pusę kokiame nors indus-triališkame darbe, uždirbdamas \$50 kas tris mėnesius. Tokiu būdu busi kvalifikuotas sulgy federalio plano. Kada tik stosi prie darbo prašyk Socialės Apdraudos sąskaitos numerį ir kortelę.

Apsivedimo sertifikatai svarbūs Socialės Apdraudos reikalams

Klausimas: Mano vyras bu-vo apdraustas sulgy Socialės Apdraudos Akto. Jis pereitą mėnesį mirė. Aš padaviau naš-lės apdraudos aplikaciją ir manęs prašė pristatyti apside-mo sertifikata. Mes apside-dėme Europoj suvirš 30 metų atgal, ir aš jokių dokumentų neturiu. Ką turiu daryti?

Atsakymas: Visų pirma tamstai yra svarbu bandyti gauti apsidevimo sertifikata. Tą daryk pasiusdama laišką tinkamam žmogui miestelyje ar mieste kur apsidevi. Lai-kyk kopiją to laiško parodyti, kad tamsta ištikro bandei gauti sertifikata. Jeigu su-lauksi netinkamą atsakymą, arba visai atsakymo negausi, tada galėsi pristatyti afidei-vitą su paliudijimu dviejų ar-ba daugiau asmenų, kurie tamstą pažino per tuos me-tus. Apie tai prašyk informa-ciją iš arčiausio Social Secu-rity vietinio ofiso.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 41-mojo Seimo Protokolas

PROTOKOLAS

SLA 41-MO SEIMO, ĮVYKUSIO BIRŽELIO 24—29 DIENOMIS, 1940 METAIS, MORRISON HOTELIO SALEJE, CHICAGO, ILL.

(Tąsą sekretoriaus raportą)

Bendro turto, bendros apdraudos ir naujų narių prisirašymo atžvilgiu mūsų organizacija, palyginus su kitomis, stovi gerai.

Negaliu šio raportą baigti ne pažymėjęs mano įvertinimo ir padėkos tiems SLA Pildomosios Tarybos ir Pastoviųjų Komisijų nariams ir Centro darbininkams ir darbininkėms, kurie ir kurios draugingai ir maloniai kooperavo mano sunkiose pareigose ir mano painiuose darbuose. Jų kooperavimą įvertinu ir neabejoju, kad ir Jūs, gerbiami delegatai, tuos jų darbus įvertinate. Tad miela yra ištarti visiems didelį ačiū!

Savo pareigas eidamas visuomet stengiausi atlikti SLA darbus nuoširdžiai, teisingai, bešališkai. Visada turėjau mintyje SLA kultūrinius, labdarinius ir socialius tikslus ir niekad nepamiršau, kad Susivienijimas yra sutvertas SLA narių ir lietuvių gerovei, kad juos, reikalui kilus, dvasiniai ir medžiaginiai šelpiti, raminti. Prisimindamas ir didžią įvertindamas tokį platų SLA narių man suteiktą pasitikėjimą pereitais rinkimų balsavimais, aš šiūniui pasižadu ir ateity dirbti tokioje pat linkmėje Jūsų ir Susivienijimo dvasiniai ir medžiaginiai naudai.

Sveikinu Jumis Gerbiami Delegatai ir Delegatės ir linkiu Jums ir seimui maloniausios kloties.

M. J. Vinikas,

SLA sekretorius.

35. Prezidentas F. J. Bagočius pašaukia Įstatų Komisiją išduoti raportą. Komisijos pirm. Dr. A. Montvidas skaito komisijos bendrą raportą. Įnešė Kemzura, parėmė Vainauskas Įstatų Komisijos raportą priimti kaip skaitytas. Įnešimas priimtas vienbalsiai.

SLA Įstatų Komisijos Raportas

Keturiasdešimt Pirmam SLA Seimui

Birželio 24 d., 1940 m., Chicago, Ill.

Gerbiamieji Seimo Delegatai:

Jeigu kuopos ir nariai būtų pildę konstitucijos patvarkymą, visi įnešimai turėjo rastis Įstatų Komisijos rankose ne vėliau kovo 24 dienos, 1940 m. Patys delegatai, kurie atstovauja kuopas, žino, kad didžiūmoj atsitikimų taip nebuvo padaryta. Didžiūma įnešimų atėjo balandžio ir net gegužės mėnesiuose, net tuomet, kada viskas jau buvo sutvarkyta ir į spaudą paduota. Todel jeigu kurių kuopų įnešimų šiam seimui nėra arba prie esamų įnešimų kai kurių kuopų numeriai nepažymėti, jos yra kaltos už pasivėlinimą.

Tačiau ir tų kuopų įnešimai, kurie suvėlinti, galima sakyti, niekuo nesiskyrė nuo tų, kuriuos prisieis seimui svarstyti. Laikantis griežtai konstitucijos taisyklių, Įstatų Komisija galėjo atmesti visus ne jai adresuotus įnešimus ir įnešimus iškarpi formoj iš Susivienijimo organo. Taipgi nemaža įnešimų buvo gauta argumentų, polemikų ir speliųjimų arba pageidavimų formoj. Kitų ir suprasti nebuvo galima. Studijavome ir stengėmės suprasti, ko kuopa arba narys nori, ką jis bando pasakyti, ir darėme pastangų jo mintį išreikšti įnešimo formoj. Už mūsų liberališkumą kuopoms ir nariams ir už mūsų pastangas jų mintis suformuluoti, manome, negausime papeikimo.

Visus vienuodus kuopų ir narių įnešimus sugrupavome taip, kad nereikėtų kartoti, kas sutaupys nemažą pinigų spaudai ir laiko seimui.

Visus įnešimus sugrupavome iš eilės pagal konstitucijos dalis ir paragrafus, kas irgi palengvins seimui darbą. Tik tą konstitucijos pakeitimų dalį, kuri siuloma radikaliai pakeisti Susivienijimo apdraudos biznį, idėjome atskirai.

Medžiagą apdraudos reikalo pakeitimui gavome tik kovo mėnesio pabaigoj ir angliškame tekste. Kalba aštriai techniška, kanceliariška ir jos vertimas į lietuviškąją reikalauja laiko ir atsidėjimo. Įstatų Komisijos pirmininkui prisiėjo grumtis su šia problema, nes ir už pinigų tinkamą vertę nelengva gauti. Jeigu vertime bus pastebėtas vienas kitas netobulumas, tame bus kaltas laiko trumpumas. Vis dėlto nesuspėta išversti vaikų apdraudos skyrius, kurio angliškąjį ir lietuviškąjį tekstą tačiau turime paruošę seimui.

Del ištekliaus stokos Lėšų Fonde Įstatų Komisija turėjo tik vieną suvažiavimą balandžio pradžioj, kuris tęsėsi 5 dienas. Kadangi ir po to įnešimai nestojo plaukė, ir jie buvo to paties pobūdžio, tad Įstatų Komisija išdiskusavusi ir principie sutikusi kokias rekomendacijas duoti seimui del to ar kito įnešimo, susitarė pavesti savo pirmininkui visus įnešimus suredaguoti, sugrupuoti ir suklasifikuoti.

Turime pasidžiaugti, kad kuopų ir narių įnešimųose nėra nieko asmeninio, sriovinio ir kiršijančio.

Įstatų Komisija:

Dr. A. Montvidas, pirmininkas,
Joseph J. Grish, sekretorius,
Paul Dargis,

Įstatų Komisija toliaus skaito įnešimus seimui, kurie telpa Seimo Darbų Knygoje.

36. Skyrius II, par. 5, subpar. h) pakeisti sekamai: Uždėti bausmes kuopoms ir nariams už nepaklusnumą ir kitokius nusikaltimus kada po tyrinėjimo ir tardymo jos arba jie tampa rasti kaltais. Įstatų Komisija rekomenduoja priimti. Komisijos rekomendacija atmesta.

37. Skyrius II, par. 5, subpar. d) Išleisti visą ir vieton jo įdėti: Palikti Pild. Tarybos nuožiūrai seimo protarpį. Įneša 158 kp. narys K. J. Čivinskas. Del neaiškumo Įstatų Komisija rekomenduoja atmesti. Komisijos rekomendacija priimta.

38. Skyrius II, paragrafą 6 pakeisti ta prasme, kad seimo atstovais yra renkami tik tie kuopos nariai, kurie priklauso ir apsaugos ir pašalpos skyrių. Įneša 115 kp. Įstatų Kom. rekomenduoja atmesti. Komisijos rekomendacija priimta.

39. Kiekviena kuopa turi teisę rinkti vieną atstovą į seimą. Jeigu ji turi daugiau negu 50 narių, ji gali rinkti po vieną atstovą nuo kiekvienos 50 narių arba didesnės pusės to skaitliaus. Įneša 14 kp. Įstatų Kom. rekomenduoja svarstyti.

Gegužis įnešė, Dargis parėmė palikti kaip iki šiol buvo. Įnešimas vienbalsiai priimtas.

40. Skyrius II, par. 6, subpar. a) paskutinį sakinį pakeisti sekamai: Naujos kuopos, kurios susitveria bent 6 mėnesius prieš seimą irgi turi teisę rinkti atstovą arba atstovus ir kandidatais gali būti tik tie nariai, kurie yra išbuvę kuopoj ir SLA nemažiau negu 6 mėnesius. Įneša 226 kp. Įstatų Kom. rekomenduoja priimti. Įnešimas priimtas visais balsais prieš apie dešimtį balsų.

41. Įstatų Kom. rekomenduoja, kad senasis pavadinimas "Seimo sudarymas" būtų pakeistas žodžiais "Seimo sudėtis". Palikta posenovei.

42. 6 paragrafo raidė a) tekste išleisti žodžius "paliudijus savo pranešimą kuopos antspauda". Palikta posenovei.

43. 6 paragrafo reidės e) tekste išleisti žodžius "ir turi būti pridėta kuopos antspauda". Palikta posenovei.

44. Kiekviena kuopa neatsižvelgiant į jos narių skaitlių gauna \$25 iš Susivienijimo, jeigu ji siūnia atstovą arba atstovus į seimą. Įneša 176 kp. Įstatų Kom. rekomenduoja atmesti. Komisijos rekomendacija priimta.

Prezidentas F. J. Bagočius septintą sesiją uždarė 1:50 val. po pietų, patvarkydamas, kad aštunta sesija prasidės 9 val. ryte, birželio 28 d., 1940 m.

SESIJA AŠTUNTA

Prezidentas Bagočius aštuntą sesiją atidarė 9:15 val. ryte birželio 28 d., 1940 m., Morrison Hotelio saleje, Chicago, Ill.

Sekretorius M. J. Vinikas skaito delegatų vardošaukį. Aštuntoje sesijoje neužsiregistravo še delegatai: J. Balčiūnas, J. J. Bačiūnas, J. J. Grish, J. J. Kassly, J. Žičkus, J. Marcinkevičius ir Dr. Biežis.

45. Sekretoriaus pagalbininkas S. E. Vitaitis skaito septintos sesijos protokolą. Protokolas priimtas vienbalsiai kaip užrašytas ir perskaitytas.

46. Laiškų Skaitymo Komisijos narė p-lė M. Anestaitė skaito pasveikinimus ir linkėjimus SLA 41-mam seimui. Perskaityta sekanti laiška ir sveikinimai:

35) SLA 77 kp., Rockford, Ill., su \$5.00 auka.

36) Telegrama nuo Jennie Zymont, Chicago, Ill.

37) P. Stepanavičius iš Waterbury, Conn., su auka \$1.00 Jaunuolių Švietimo Fondui ir \$1.00 Našl. ir Našl. Fondui.

38) F. F. Farrell, National Fraternal Congress of America sekretorius.

39) Navakas, Vilniaus Šelpimo Komiteto pirm. iš Kauno.

40) F. Bortkevičienė ir Dr. K. Grinius iš Kauno sveikina vardu Vilniaus Kultūros Švietimo Draugijos.

41) P. P. Muliolis iš Cleveland, Ohio, sveikina vardu Lietuvių Vaizbos Buto ir Lietuvių Demokratų Klubo.

47. Delegatai iškelia klausimą del ko apleistas Kontrolės Komisijos raportas. Šios komisijos pirm. J. V. Grinius paaiškina priežastį del ko raportas netilpo Seimo Darbų Knygoje. Klinga įnešė, Čeledinas parėmė, kad Kontrolės Komisija savo raportą SLA 41-mam seimui perskaitytų. Įnešimas didžiūma balsų priimtas. Kontrolės Komisijos pirm. J. V. Grinius skaito komisijos raportą. Perskaitytas raportą, Kemešienė įnešė, Jurgėla parėmė, kad Kontrolės Komisijos raportas būtų priimtas. Po visos eilės paklausimų ir paaiškinimų bei atsakymų į juos, įnešimas ir kartu Kontrolės Komisijos raportas priimtas žymia didžiūma balsų.

SLA KONTROLES KOMISIJOS RAPORTAS
KETURIASDEŠIMT PIRMAM SLA SEIMUI,
įvykstančiam birželio mėn. 24 d., 1940 m., Chicago, Illinois

Gerbiamieji 41-mo Seimo Delegatai ir Delegatės:

Kontrolės Komisijai SLA konstitucija nustato dideles, plačias ir svarbias pareigas. Nelengva tatal

atlikti ir todėl prisiėjo nemažai padirbėti besigilinant į įvairius SLA reikalus ir į Pildomosios Tarybos bei administracijos reikalus. Prisiėjo labai budriai dabo- ti įvairias Susivienijimo transakcijas. Juo labiau, kad per šiuos du metus įvyko ar buvo bandoma įvykinti keletas nepaprastų reformų Susivienijime. Nekurias iš tų reformų Kontrolės Komisija tuo laiku permatė neįmanomom. Nekuriems tokiems darbams net griežtai pasiriešint turėjo.

Kontrolės Komisija jautė, kad šalia Pildomosios Tarybos, delei SLA gerovės, yra gyva pareiga ir pastoviosioms komisijoms susidomėti, kad SLA būtų pavyzdinga tvarka ir kad SLA būtų pelningai administruojamas. Tokią pareigą jautė dabartinė Kontrolės Komisija ir todėl nors suglaustojė formoje patiekia šiam seimui savo raportą.

Nariai ir kuopos padarė užmetimus, kad išmokėtos ir išmokamos sąskaitos kokiais tai "SPECIAL" ar "EMERGENCY" susidėjusiais reikalais. Kontrolės Komisija tuo susirupino ir pradėjo giliau studijuoti.

Pirmą kartą prezidento Bagočiaus pakvietimu, Kontrolės Komisija apsilankė SLA Centre rugpjūčio mėn. 1938 m. bendrų reikalų apkalbėti. Ten ji patyrė, kad yra kokia tai specialė komisija, kaž kieno paskirta susidedanti iš trijų narių, kurių pareigos apžiūrėti ir taisyti SLA namus. Tos komisijos nariai važiuodavo apžiūrėti namus, bet jų toks "apžiūrėjimas" nieko negelbėjo. Jei namą reikėjo taisyti, tai kitaip ir negalėjo būti. Tokios komisijos važinėjimui sudarydavo dideles išlaidas, ir tie namai kasdien ėjo brangyn. Kontrolės Komisija tas namų taisymo komisijas panaikino ir rekomendavo Pildomajai Tarybai namų taisymo darbus pavesti vietiniams SLA nariams, kurie geriau pažysta namų aplinkybes, kontraktoriaus, ir tuo sutaupytų laiką ir pinigą. PILDOMOJO TARYBA tas rekomendacijas PRIĖMĖ.

Toliau, Kontrolės Komisija padarė tyrinėjimą "Vienybės" namo remonto darbų. Namo adresas 193-7 Grand Street, Brooklyn, N. Y. Kontrolės Komisija peržiūrėjo planus, kontraktus, Pildomosios Tarybos nutarimų protokolus, daugybę susirašinėjimų, bilas ir čekius, ir daugybę visokių popierių. 1938 metais spalio mėn. 20 d. Kontrolės Komisija išklausi- nėjo Pildomosios Tarybos narius, Specialės namo remonto komisijos narius, sekretorių p. Viniką ir buvusį Kontrolės Komisijos narį p. Cibulskį. Iš Pildomosios Tarybos protokolų buvo sužinota, kad 1935 m. spalio mėn. 17—22 dienomis buvo nutarta visą namą atremontuoti, sulyg tuo laiku paruoštu planu, sulyg kurio tas atremontavimas kainuos tarp \$15,000 iki \$20,000. Toliau Pildomoji Taryba lapkričio mėn. 19, 1936 nutarė: "Autorizuoti specialę komisiją tik tokias remontui išlaidas daryti, kad namą pertaisius visas SLA investentas neviršintų \$50,000". Tai buvo nuspręsta tuo supratimu, kad namo kapitalizacija buvo \$31,705.86. Tat remontui buvo autorizuota tik \$18,294.14. Vėliau iš Pildomosios Tarybos protokolo matėme, kad specialė komisija raportavo, kad namo remontas kainavo \$32,045.00, o inventorių įrengimui karčiamos — \$6,896.00, išviso \$38,941.00.

SLA sekretoriaus raporte išduotame Scrantono seime buvo pasakyta: "Vienybės" namas. Šis namas buvo pertaisytas iš dviejų krautuvų ir dviejų loftų ir tris moderniškas krautuves, dvi gražias svetaines, spaustuvės patalpas ir du loftu. Kainavo \$38,950.00.

Iždo globėjai Scrantono seimui pranešė, kad namo remontas kainavo \$38,900.50. Skaitlinės nesutinka.

Kontrolės Komisija apžiūrėjo to namo remontą ir rado: kad atremontuota tiktai namo sklepas ir pirmas floras. Antras ir trečias aukštas (florai) visai netaisyti, kad jie būtų išnuomavimui. Tai dar daugiau pinigų kaštuotų. Taipgi nėra tų "trijų moderninių krautuvų", nėra tų "dviejų gražių svetainių", bet tik moderninė karčiama, su nedidele svetaine ir iš prišakio mažai kam tikusiom mažom patalpom. Vieną iš tų dviejų prišakinųjų patalpų užima p. Schegaus, o kitą "Vienybės" dienraščio redakcija. Abu turi po mažą kambariuką su "viškom". Taigi tenka pasakyti, kad darbas atliktas nerupestingai, su niekam tikusiu materijolu. Daugelis vietų jau genda, o anot specialistų pareiškimo, visas remontas nevertas tos sumos pinigų, kas buvo už tai užmokėta.

Kodel tokia didelė suma, virš Pildomosios Tarybos nutarimų, buvo išleista? Todel, kad Susivienijimo pinigais karčiamai buvo įtaisyti visi reikalingi įrengimai, nuo mažiausio iki didžiausio dalyko. Prie to dar ir brangūs paveikslai buvo ant karčiamos sienų nuteplioti iš tų ekstra sąskaitų pinigų. Kontrolės Komisijai buvo neaišku, kodel taisymo komisija darė visus karčiamos įrengimus Susivienijimo pinigais, kada iš surastų protokolų matyti, kad pats nuomininkas, p. Shedlow, buvo žadėjęs visus karčiamos įrengimus savo pinigais įtaisyti.

Protokolas seka:

"Balandžio m. 9, 1936. Komisija, pp. Shedlow, Schegaus ir Vitaitis.

1. Bagočius užklausia Shedlow, kokią garantiją jis gali suteikti darant leasą? Iš pasikalbėjimo paaiškėjo, kad vienatinė praktiška garantija lease bus žmogaus patyrimas, charakteris ir praeities pasiseikimas. Leasas įtraukia atsakomybėn visą nuomininko turtą.

2. Nutarta pradėti darbą, kaip tik bus preliminarai susitarta su p. Shedlow...

8. Shedlow sutinka įtaisyti visus reikalingus įstaigoje barus, stalus, kedės, refrigeratorius, virtuvę, indus, stiklus ir tt. ir sutinka tą visą pavesti Susivienijimui, jei del kokių nors priežasčių priseitų nuomuojamą vietą apleisti pirm pasibaigimo leaso termino". Parašai: M. J. V. ir Cibulskis.

Bet vėliau tuos visus įtaisymus sudėjo taisymo komisija Susivienijimo pinigais. Ar kiti Pildomosios Tarybos nariai žinojo apie tokius dedamus įtaisymus? Iš apklausinėjimo Pildomosios Tarybos narių, Kontrolės Komisija sužinojo, kad ne. Tokio tarimo Pildomosios Tarybos nebuvo.

Kuomet buvo namo remonto komisijos paklausta, kodel ji taip darė? Tai buvo gautas atsakymas "EMERGENCY", su visokiais miglotais nupasakojimais. Ir pagal tą EMERGENCY buvo išleista Susivienijimo pinigų \$25,304.95 daugiau negu Pildomoji Taryba autorizavo.

Iš to kas jau pasakyta Kontrolės Komisijai buvo aišku, kad tas klausimas nebuvo baigtas, nors Scrantono seime jis buvo neva ratifikuotas, anot prezidento paaišninimų.

Ta ratifikacija nebuvo legali, nes seimui nebuvo raportuota, kiek ištikrųjų tas remontas kainavo, nes ir po seimo bilos vis dar buvo išmokamos.

Tikrai reikia abejoti, ar bent koks seimas būtų pritaręs ar užgryęs tokį darbą, jei seimui būtų aiškiai pasakyta, kad sugriuvusiam namui, sulopytam iš kelių senų namų, kurių netik sienos, bet ir pamatai išgriuvę, žiurkių ir pelių išgraužti, o Pildomoji Taryba daro remontą idėdama į tą lauzą \$43,599.09. Jog už tokį kapitalą buvo galima viską nugriauti ir naują namą pastatyti, ir dar daug geresnį. Tikrai manome, kad joks seimas tokį darbą netik nebūtų užgryęs, jei būtų žinojęs, bet juo labiau, kad ir padarytą tokį remontą, jokiū būdu nebūtų ratifikavęs.

Kontrolės komisija pasiremdama ant savo patirtų faktų padarė raportą ir patiekė rekomendacijas, kurias Pildomoji Taryba priėmė ir net paskyrė trijų asmenų komisiją padaryti to namo remonto audit. (Raportą apleidžiam, paminim tik rekomendacijas):

"Spalio 20, 1938, Centro Raštinėje, 307 West 30-th St., New York, N. Y. Kontrolės Komisija padarė tyrinėjimą "Vienybės" namo remonto reikale ir Pildomajai Tarybai įteikė sekančias rekomendacijas:

"Pildomoji Taryba turi padaryti Vienybės namo remonto pilną ir nuodugnų patikrinimą (audit) ir po to ratifikuoti ar atmesti padarytas be jokios autorizacijos dideles išlaidas.

"Pildomoji Taryba turi surasti tikrąjį kaltininką del kurio priežasties ar neįsiminties tos didelės išlaidos pasidarė, jeigu tokį kaltininką galima surasti.

"Pildomoji Taryba turi daryti viską jos galėje, kad panašūs Vienybės namo remonto skandalai ateityje nepasikartotų.

"Pildomoji Taryba turi išreikalauti iš sekretoriaus p. M. J. Viniko, kad jis sugrąžintų Susivienijimui \$257.50 sumą, kurią jis paėmė iš Susivienijimo sąskaitomis, kurias Kontrolės Komisija rado nepateisinamomis.

"Pildomoji Taryba turi išreikalauti iš Cibulskio, kad jis sugrąžintų Susivienijimui \$74.75 sumą, kurią jis gavo nepateisinama sąskaita.

"Pildomoji Taryba turi išreikalauti iš Schegaus \$300.00 sumą, kuri buvo jam nepateisinamai išmokėta.

"Šiomis rekomendacijomis Kontrolės Komisija neužbaigia "Vienybės" namo remonto klausimo, bet lauks tolesnių Pildomosios Tarybos žingsnių ir galutiną sprendimą ir rekomendacijas palieka tolimesniam laikui".

Pildomoji Taryba 1938 m., spalio m. 21 d. priėmė Kontrolės Komisijos raportą ir čion aukščiau suminėtas rekomendacijas ir išrinko trijų asmenų komisiją: E. Mikužutę, S. Mockų ir J. K. Mažukną. Ši komisija padarė audit ir išdavė savo raportą Pildomajai Tarybai už metų laiko rugsėjo m. 11—17 dd., 1939 m. Raportas tilpo Pildomosios Tarybos protokole TĖVYNĖS No. 49, gruodžio m. 8, 1939. Ši komisija užgryė ir priėmė visą Kontrolės Komisijos raportą ir rekomendacijas, padarytas spalio m. 21 d., 1938 m., išskiriant Nr. 2, sąryšy su kaltininko suradimu. (Ta pavedė Kontrolės Komisijai) ir išskiriant Nr. 4, kad Pildomoji Taryba turi išreikalauti iš sekr. M. J. Viniko \$257.50.

(Bus daugiau)

Poseiminis Pildomosios Tarybos susirinkimas įvykęs Chicagoje

PROTOKOLAS

SLA PILDOMOSIOS TARYBOS POSEIMINIO SUVAŽIAVIMO BENDRAI SU PASTOVIŲJŲ KOMISIJŲ NARIAIS, ĮVYKUSIO LIEPOS 1 D., 1940 M., MORRISON HOTELIO ZEPHYR ROOM, CHICAGO, ILLINOIS.

SLA prezidentas F. J. Bagočius sušaukė šį poseiminį Pildomosios Tarybos suvažiavimą tikslu apsvastyti skubiuosius poseiminius reikalus ir kartu nustatyti planus ateities darbams ir tuo tikslu pakviesti ir SLA Pastoviųjų Komisijų nariai dalyvauti šiame suvažiavime patariamuoju balsu.

Prezidentas F. J. Bagočius suvažiavimą atidarė 11 val. prieš pietus liepos 1 d., 1940 m., Morrison Hotelio Zephyr Room, Chicago, Ill.

SLA sekretorius M. J. Vinikas skaito Pildomosios Tarybos vardoaukį. Šiame suvažiavime dalyvauja sekanti Pildomosios Tarybos nariai:

Prezidentas F. J. Bagočius,
Vice prezidentas J. K. Mažukna,
Sekretorius M. J. Vinikas,
Išdininkas K. P. Gugis,
Išdo globėjas S. Mockus,
Išdo globėja E. Mikužiutė,
Daktaras kvotėjas Dr. S. Biežis,

Pildomoji Taryba dalyvauja pilname sąstate ir sudaro kvorumą.

Suvažiavime taipgi dalyvauja:

Tėvynės redaktorius K. Jurgelionis;
Kontrolės Komisija — kun. M. Valadka, P. Dargis ir J. Žemantauskas;
Apšvietos Komisija — Dr. P. Grigaitis, M. Vaidyla ir V. J. Količienė;
Įstatų Komisijos nariai Dr. A. Montvidas ir S. Bakanas;
Finansų Komisijos narys A. S. Trečiokas;
Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisijos nariai prof. B. F. Kubilius ir Adelė Lidy;
Labdarybės Komisijos nariai M. J. Vinikas ir M. Kemešienė;
Sveikatos Komisijos nariai Dr. P. Z. Zalatoris ir Dr. D. Pilka;
Jaunuolių Komisijos nariai O. Zorskaitė ir A. Vaivada.

1. K. P. Gugis įnešė ir S. Mockus parėmė, kad šiame suvažiavime neskaityti pereinčių reguliario ir specialio Pildomosios Tarybos suvažiavimų protokolų ir jų skaitymą atidėti sekančiame reguliariame Pildomosios Tarybos suvažiavime. Įnešimas vienbalsiai priimtas.

2. Prezidentas F. J. Bagočius paaiškina kokia tvarka SLA Pastoviosios Komisijos veikia, kokios jų autonominės veiklos ribos ir pareigos, kad SLA vice prezidentas yra ketvirtuoju komisijų nariu ir tt., ir pakviečia komisijų narius pasireikšti apie savo planus ateities darbams ir kokius pasiūlymus jie turi Susivienijimo labui.

3. Apšvietos Komisijos pirm. Dr. P. Grigaitis pareiškia savo nuomonę apie reikalingumą sudarymo aiškesnės tvarkos rinkimų ir seimų reikalais, kad jų darbai būtų našesni ir produktingesni, kad panašių abejonių, kokios dabar iškyla, rinkimų reikalais nebūtų. Kuomet įstatymai nėra ganėtinai aiškūs, tai ir faktų pridavimui nėra ribų ir todėl pridudami faktai dažnai nebuna faktais.

4. Finansų Komisijos narys A. S. Trečiokas pranešė, kad komisijos darbams plano sudarymas jau pavestas sekretoriui ir pabrėžia, kad komisija rengiasi aktyviai dalyvauti SLA finansinėje veikloje.

5. Įstatų Komisijos narys S. Bakanas pareiškia savo nuomonę, kad ateityje seimo delegatų mandatai ir jų teisėtumas būtų ištirtas pirm seimo atidarymo, kad prasidėjus seimui visų delegatų stovis jau būtų žinomas.

6. Kontrolės Komisijos pirm. kun. M. Valadka iškelia Centro raštinės darbininkų samdymo klausimą ir pataria nesamdyti naujų darbininkų be pasitarimo su Kontrolės Komisija. Pažymi, kad taupumas reikalingas mažinant organizacijos reikalų atlikimą telefonais, kad Pildomosios Tarybos nariai nesiimtų jų pareigų, kurias kiti atlieka. Iškelia klausimą iš kur bus išmokėtos Pažangos Vajaus obligacijos, kuomet Lėšų Fonde nėra pakankamai pinigų ir kam tokios didelės išlaidos sudarytos.

7. Apšvietos Komisijos narys M. Vaidyla pareiškia savo nuomonę kokio taupumo reikėtų siekti Tėvynės leidimo ir redaktoriui pagalbos samdymo reikalais.

8. SLA vice prezidentas J. K. Mažukna patiekia platesnių žinių apie Tėvynės spausdinimą.

9. Tėvynės redaktorius K. Jurgelionis pareiškia savo nuomonę ir išdėsto planus apie savo ateities darbus Tėvynės redagavimo ir Pažangos Vajų reikalais.

10. Pareiktos visų nuomonės ir iškelti klausimai išsiskiria plačias diskusijas, kuriose kalba visa eilė dalyvių, pasikeisdami nuomonėmis ir patiekdami įvairių patarimų kaip sekinčiau ir su didesne nauja organizacijai būtų galima atlikti svarbiuosius Susivienijimo darbus.

Pirmąją sesiją prezidentas F. J. Bagočius uždarė

4:30 val. po pietų, patvarkydamas, kad antroji sesija prasidės 5:30 val. po pietų Morrison Hotelio kambaryje 2431.

SESIJA ANTRA

Antrą sesiją prezidentas F. J. Bagočius atidarė 6:30 val. vakare, liepos 1 d., 1940 m., Morrison Hotelio kambaryje 2431, Chicago, Ill.

Šioje sesijoje dalyvauja visi Pildomosios Tarybos nariai, išskiriant vice prezidentą J. K. Mažukną, kuris šioje sesijoje nedalyvavo. Pildomoji Taryba sudaro kvorumą. Šioje sesijoje dalyvauja ir Tėvynės redaktorius K. Jurgelionis bei Pastoviųjų Komisijų šie nariai: Dr. P. Grigaitis, M. Vaidyla, Dr. A. Montvidas.

11. Svarstoma konservacijos klausimas, kurio prasmę SLA sekretorius M. J. Vinikas raportavo ir SLA 41-tam seimui, paaiškindamas ką ištikro konservacija reiškia ir kokią naudą atneštų Susivienijimui ir jo senųjų apdraudos skyrių nariams, kurie dabar negali naudotis pinigų išmokėjimo ir apmokėtos apdraudos privilegijomis. Nuodugnesniam Pildomosios Tarybos narių susipažinimui su konservacijos darbu, pakviesta vienos iš daugelio pasisuliusių šį darbą atlikti firmos C. D. DeBarry & Co. Inc. atstovai, kad žodžiu plačiau paaiškintų šį reikalą. Šios Chicago firmos prezidentas p. C. D. DeBarry išsemiai paaiškino ką ištikro reiškia konservacija ir su kokiais darbais ji surišta ir kaip konservacijos pravedimui jo firma dirba. Taip pat p. DeBarry stengėsi išsemiai atsakyti į jam pastatytus klausimus.

12. Iškeltas sumanymas, kad šis suvažiavimas autorizuotų apskaičiavimą "back dating" lentelių, kurios pirmiausiai reikalingos konservacijos darbui. Ap-svarsčius nutarta šio reikalo išsprendimas atidėti iki sekančio reguliario Pildomosios Tarybos suvažiavimo.

13. Svarstoma Trečio Pažangos Vajaus pravedimo reikalas. Visi dalyviai pritarė, kad Trečias Pažangos Vajus turi būti vykkinamas, bet galutinai Vajų nutartį palikta sekančiam Pildomosios Tarybos suvažiavimui, kuriam bus priduoti planai ir taisyklės Trečiojo Pažangos Vajaus pravedimui.

14. Persvarstoma krivulė No. 246, kuria išspręsta Margaret Cibirka morgičiaus aplikacija No. 238, trijų šeimynų murinio namo ir garažo, adresu 2473 Coliers Ave., Far Rockaway, N. Y., sumoje \$6,000.00. Įkainuotojai J. B. Schegaus ir A. B. Strimaitis liudija, kad nuosavybė esanti verta \$11,000.00 ir rekomenduoja suteikti paskolą \$6,000.00. Pildomoji Taryba nutarė suteikti \$5,000 sumoje paskolą, bet Margaret Cibirka atsiskakė priimti mažesnę, negu \$6,000 paskolą. Pildomoji Taryba išnaujo persvarsčius aukščiau minėtą morgičiaus aplikaciją nerado galimu duoti didesnę paskolą, negu \$5,000 sumoje.

15. Ratifikuojama krivulė No. 247, kuria išspręsta SLA nuosavybės pardavimas, adresu 322 Holbrook Ave., Detroit, Mich. SLA agentas, P. Molis, gavo Thomas B. ir Cornell Orum, pasiūlymą minimą nuosavybę pirkti už \$5,000.00, taip vadinamą "land contract" pagrindu. Pirkėjai įmokės \$500.00, likusiai sumai \$4,500.00, SLA išduos mėnesiniai numokamą morgičių. Mėnesiniai mokesčiai bus po \$50.00 mėnesyje, kurie padengs 6% už esantį morgičių, 1/12 dalį nuosavybės metinių miesto takų, 1/36 dalį trijų metų ugnies apdraudos, o likusi dalis bus priskaitoma kaip principalės morgičiaus sumos numokėjimas. Mokesčiai po \$50.00 kas mėnesį bus mokami iki visa morgičiaus suma bus galutinai išmokėta. SLA Detroito kuopų patariamoji komisija, kviria sudaro: J. Šimanskis, M. L. Balchunas, Chas. J. Martin, J. P. Vaitkus ir K. Welužis, rekomenduoja nuosavybę parduoti virš minėtomis sąlygomis už siulomą kainą. SLA įsigijo forklozavimo būdu rugpjūčio 8 d., 1933 m. Kainavo sekamai: Morgičius \$6,000.00, užvilkti takai \$509.60, susidėjęs nušimtis \$660.00. Viso kainavo \$7,169.60. Pildomoji Taryba nutarė pasiūlymą priimti ir nuosavybę parduoti minėtomis sąlygomis.

Apsvarsčius įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta krivulę ratifikuoti ir tuo pačiu užgirti atliktą aukščiau minėtą nuosavybės pardavimą.

16. Ratifikuojama krivulė No. 253, kuria išspręsta Anna Brazdis-Žukauskas morgičiaus paskolos aplikacija No. 245, trijų šeimynų murinio namo, adresu 190 Athens St., So. Boston, Mass., sumoje \$750.00. Įkainuotojai, A. J. Namaksy ir S. Mockus, liudija nuosavybė esanti verta \$1,400 ir rekomenduoja duoti paskolą sumoje \$600.00 penkiems metams numokant \$50.00 kas šeši mėnesiai. Pildomoji Taryba nutarė paskolą duoti \$600.00 sumoje penkiems metams su \$50.00 numokėjimu kas šeši mėnesiai. Paskolos davimą prižiūrėti ir reikalingus formalumus atlikti pavesta adv. F. J. Bagočiui.

Apsvarsčius įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta krivulę ratifikuoti tuo pačiu užgirting aukščiau minėtą paskolos davimą.

17. Ratifikuojama krivulė No. 252, kuria išspręsta Joseph Savage morgičiaus paskolos aplikacija No. 244, šešių šeimynų medinio namo, adresu 96 A Hampshire St., Cambridge, Mass., sumoje \$4,000.00. Įkai-

nuotojai, A. J. Namaksy ir S. Mockus, liudija nuosavybė esanti verta \$7,000 ir rekomenduoja duoti paskolą sumoje \$3,500.00 penkiems metams numokant \$75.00 kas trys mėnesiai. Pildomoji Taryba nutarė paskolą duoti \$3,500 sumoje penkiems metams su \$75.00 numokėjimu kas trys mėnesiai. Paskolos davimą prižiūrėti ir reikalingus formalumus atlikti pavesta adv. F. J. Bagočiui.

Apsvarsčius įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta krivulę ratifikuoti tuo pačiu užgirting aukščiau minėtą paskolos davimą.

18. Ratifikuojama krivulė No. 248, kuria išspręsta Rozalija Strekauskas morgičiaus paskolos aplikacija No. 242, trijų šeimynų medinio namo, adresu 14 Greenbrier St., Dorchester, Mass., sumoje \$5,000.00. Įkainuotojai A. J. Namaksy ir S. Mockus, liudija nuosavybė esanti verta \$10,000 ir rekomenduoja duoti paskolą sumoje \$5,000.00 penkiems metams numokant \$100.00 kas šeši mėnesiai. Pildomoji Taryba nutarė paskolą duoti \$5,000 sumoje penkiems metams su \$100 numokėjimu kas šeši mėnesiai. Paskolos davimą prižiūrėti ir reikalingus formalumus atlikti pavesta adv. F. J. Bagočiui.

Apsvarsčius įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta krivulę ratifikuoti ir užgirti aukščiau minėtą paskolos davimą.

19. Ratifikuojama krivulė No. 255, kuria išspręsta velionės Juzės Vielienės, narės SLA 283 kuopos, Coaldale, Pa., \$1,000 pomirtinės išmokėjimas. Narė tapo suspenduota Centro knygoje prieš mirtį už nemokėjamą mokesčių per tris mėnesius. Velionės dukterė, kuri mokėdavo jos duokles, tvirtina, kad negavo jokio pranešimo apie užsimokėjamą duoklių nuo kuopos sekretoriaus, ir kad jai nebuvo pastebėta apie narės skolą, kuomet ji mokėjo sausio ir vasario 1940 m. duokles po vieną mėnesį. Kuopos sekretorius taipgi liudija, kad narei nebuvo pasiūstas pranešimas apie jos skolą, ir kad kuopoje ji nebuvo skaitoma kaip suspenduota narė. Pildomoji Taryba nutarė išmokėti velionės pašalpgavei pilną pomirtinės sumą.

Apsvarsčius įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta krivulę ratifikuoti ir užgirti aukščiau minėtą pomirtinės išmokėjimą.

20. Ratifikuojama krivulė No. 250, kuria išspręsta velionės Mary Matlevich, narės SLA 314 kuopos, E. St. Louis, Ill., \$500.00 pomirtinės išmokėjimas. Narė tapo suspenduota Centro knygoje 1938 metais ir buvo pareikalauta, kad prisiųstų Priėmimo Atgal Suspendavimo Nario blanką, kad Pildomoji Taryba galėtų ją sugrąžinti geran narystės stovin. Reikalaujama blanka, be daktaro liudymo apie suspenduotos narės sveikatos stovį gauta Centre sausio 22 d., 1940 m., arba vieną dieną prieš jos mirtį. Pašalpgavė liudija, kad kuopa laišku nepranešė narei apie duoklių užsimokėjamą, kaip konstitucija patvarko, ir kad sekančiame kuopos susirinkime nebuvo perskaityti neužsimokėjusių narių vardai. Pildomoji Taryba nutarė išmokėti pilną pomirtinės sumą velionės pašalpgavei.

Apsvarsčius įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta krivulę ratifikuoti ir užgirti aukščiau minėtą pomirtinės išmokėjimą.

21. Ratifikuojama krivulė No. 251, kuria išspręsta velionio Povilo Tvarkuno, nario SLA 29 kuopos, Westville, Ill., \$600 pomirtinės išmokėjimas. Sulig Centre esamų dokumentų, velionis turėjo 60 metų amžiaus laike mirties, tačiau ant mirties dokumento liudijama, kad velionis turėjo 67 ar 68 metus amžiaus kada mirė. Kuopos sekretorius aiškina, kad gimimo metrikų negalima gauti, nes karo metu metrikai tapo sunaikinti, ir taipgi jokio dokumento amžiaus patikrinimui negali gauti. Pildomoji Taryba nutarė išmokėti pilną pomirtinės sumą velionio pašalpgavei.

Apsvarsčius įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta krivulę ratifikuoti ir užgirti aukščiau minėtą pomirtinės išmokėjimą.

22. Ratifikuojama krivulė No. 254, kuria išspręsta velionio Roland Ketvirčio, nario SLA 365 kuopos, Jamaica Plain, Mass., \$500 pomirtinės išmokėjimas. Narys tapo suspenduotas Centro knygoje 1939 m. ir buvo pareikalauta, kad prisiųstų Priėmimo Atgal Suspenduoto Nario blanką, kad Pildomoji Taryba galėtų jį sugrąžinti geran narystės stovin, tačiau Centro reikalavimas nebuvo išpildytas. Buvusi kuopos sekretorė tvirtina, kad ji negavo Centro pasiūsto laiško reikalaujant tam tikros blankos sugrąžinimui suspenduoto nario narystės teisių, ir prisipažysta, kad ji laiku nepasiuntė nariui pranešimą apie jo užvilktus mokesčius. Kuopa, išklauius jos raportą, prašo Pildomosios Tarybos, kad pomirtinės raportų išmokėta velionio pašalpgavei, Helen Ketvirtis. Pildomoji Taryba nutarė pilną pomirtinės sumą išmokėti velionio pašalpgavei.

Apsvarsčius įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta krivulę ratifikuoti ir užgirti aukščiau minėtą pomirtinės išmokėjimą.

23. Svarstoma SLA 41-mo seimo pavestas galutinam Pildomosios Tarybos išsprendimui velionio B. Rainio, SLA 115 kuopos nario, pomirtinės išmokėjimas. Velionis nelaimingam atsitikime mirė metus laiko neišbuvęs nariu. Kadangi seimas nutarė, kad Pildomoji Taryba susitaikytų su velionio pašalpgaviais ir išmokėtų tokią sumą, kokia bus patenkinanti

velionio pašalpgaviams, tad įnešta, paremta ir nutarta įgalioti Kontrolės Komistijos pirm. kun. M. Valadką susitarti su velionio V. Rainio pašalpgaviais ir ant kokios sumos Pildomosios Tarybos įgaliotas kun. M. Valadka susitars, tokia suma bus išmokėta.

24. Svarstoma SLA 41-mo seimo perduotas galutinam Pildomosios Tarybos išsprendimui Rozalijos Čepauskienės-Bilienės, SLA 30 kuopos narės, prašymas išmokėti ligoje pašalpą jos velionio vyro Vinco Čepausko sumoje \$84.00. SLA 30 kuopa ir narė liudija, kad su velionio duoklių mokėjimu įvykęs nesusipratimas tais laikais, kuomet buvo kuopoje finansinė suirutė. SLA 30 kuopa rekomenduoja pašalpą išmokėti. Apsvarsčius įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta aukščiau minėtą pašalpą išmokėti.

25. Svarstoma Justino J. Adams, SLA 106 kuopos nario prašymas išmokėti \$6.00 ligoje pašalpos už palagą jo velionei žmonai Marei Adams. Velionė bu-dama SLA 75 kuopos, Los Angeles, Calif., nare gerame stovyje sirgo palagu susilaukdama sunų balandžio 7 d., 1925 m. Dabar jos vyras J. J. Adams praneša, kad ji laike sirgimo nesikreipė į kuopą, nei į Centrą pašalpos reikalaujama. Penkiolikai metų praėjus, dabar J. J. Adams nori tuomet gimusių savo sunų prirašyti prie SLA, bet jo sunus atsaisako prisirašyti del to, kad jo motinai nebuvo išmokėta savaitės pašalpa \$6.00. Todel J. J. Adams prašo Pildomąją Tarybą šį reikalą apsvastyti, ar nebūtų galima dabar tą pašalpą išmokėti. Apsvarsčius nutarta paaiškinti J. J. Adams ir jo sunui, kad taip įsisenėjusiai užvil-kintos pašalpos išmokėjimas yra neįmanomas, nes dabar sudaryti teisėtų išmokėjimo dokumentų jau negalima. Prie to reikia atsiminti, kad del šios pašalpos neįmokėjimo negalima kaltinti nei SLA 75 kuopos, nei SLA Centro, nes pati narė, kuomet buvo laikas, formaliai nepareikalavo jai priklausantią pašalpą išmokėti. Taigi visai netikslu dabar, po penkiolikos metų, už tai kaltinti Susivienijimą.

26. SLA sekretorius M. J. Vinikas patiekia sąrašą suspenduotų SLA narių del neužsimokėjimo laiku duoklių. Įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta priimti atgal į Susivienijimą sekančius suspenduotus narius:

B. Kamienas, 13 kp., Pa.	\$500
A. Jocias, 14 kp., Ohio	1,000
I. Baranauskas, 30 kp., Pa.	1,000
V. Rautkienė, 40 kp.,	150
J. Preskenis, 40 kp., Pa.	500
M. Lileikis, 134 kp., Ill.	500
A. Grigas, 157 kp., Ohio	1,000
D. Tarulienė, 168 kp., Conn.	300
B. Tarulitė, 168 kp., Conn.	300
J. Tarulis, 168 kp., Conn.	300
W. Mištauskas, 178 kp., Ill.	300
K. Kantrimas, 176 kp., Ill.	250
J. Stokos, 198 kp., Ohio	150
B. Urbik, 217 kp., Ill.	1,000
K. Petkus, 217 kp., Ill.	1,000
J. Urbikienė, 217 kp., Ill.	600
J. Jocias, 260 kp., Ill.	300
J. Kelpšas, 274 kp., Ill.	600
K. Vasiliauskienė, 274 kp., Ill.	300
H. Loran, 314 kp., Ill.	250
F. Kurelaitis, 314 kp., Ill.	500
L. Karvelot, 314 kp., Ill.	150
G. Samoška, Jr., 314 kp., Ill.	150
Z. Bieliauskas, 318 kp., Mass.	300
P. Joniškas, 318 kp., Mass.	150
K. Easudis, 352 kp., Mich.	1,000
J. Akunevičius, 365 kp., Mass.	1,000

27. Svarstoma SLA 60 ir 226 kuopų skundai prieš V. S. Jokubyną ir J. J. Bačiuną už platinimą agitacinių lapelių laike Pildomosios Tarybos nominacijų ir rinkimų. Apsvarsčius įnešta, paremta ir nutarta pareikšti pasigailėjimo, kad SLA viršininkų rinkimų metu SLA narių grupės randa reikalingu ir gali-mu skleisti tokią agitaciją už kandidatų sąrašus, kuri kenkia Susivienijimui ir diskredituoja organizaciją visuomenės akyse. Tokia agitacija yra žalinga Susivienijimui ir Pildomoji Taryba reiškia pageidavimą, ir prašo SLA veikėjų bei narių ateityje susilaikyti nuo tokios agitacijos.

28. Svarstoma SLA 41mo seimo pavestas galutinam Pildomosios Tarybos išsprendimui pasižymėjusio SLA veikėjo Mateušo Padolskio, SLA 291 kuopos nario, prašymas išmokėti jam pusę pomirtinės. Apsvarsčius įnešta, paremta ir vienbalsiai nutarta, kad narių mokamos duoklės į senuosius apdraudos skyrius bei SLA konstitucijos patvarkymai neleidžia išmokėti pusę pomirtinės nariui, kuris nėra sulaukęs 70 metų amžiaus ir nėra išbuvęs SLA nariu pilnus 25 metus. Kadangi brolis M. Padolskis yra tik 67 metų amžiaus, tai Pildomoji Taryba neranda galimu jam pusę pomirtinės išmokėti.

Prezidentas F. J. Bagočius antrą sesiją ir kartu Pildomosios Tarybos suvažiavimą uždarė 9:45 val. vakare liepos 1 d., 1940 m.

F. J. BAGOČIUS,
SLA prezidentas,
M. J. VINIKAS,
SLA sekretorius.

Žinios iš Lietuvos

Darbo Lietuvos antraštės

Liepos 20 d.

Darbininkų masės reikalauja suvalstybinti fabrikus, bankus, dvarus.
Stalinai apie Sovietų valdžią.
Stalino penkmečių fabrikai ir dirbtuvės.
Įvykdyti mūsų svajones — dėtis prie Sov. Sąjungos.

Liepos 21 d.

Sveikinam Liaudies Seimą — Liaudies valios reikėję! Sovietų valdžia, fabrikų ir dvarų nusavinimas, Stalinio konstitucija!
Visų darbo žmonių sveikinimai Liaudies Seimui.
Istorinis Kauno igulos karių mitingas.
Kariai reikalauja Lietuvą dėti į Sovietų Sąjungą, suvalstybinti fabrikantų, dvarininkų ir visų kapitalistų turtus.
Darbo sportininkai išvyko į Maskvą.

Liepos 22 d.

Lietuva — Sovietų Socialistinė Respublika.
Socialistinė Lietuva įsijungia į Sovietų Sąjungos Respublikų šeimą.
Lietuvos kelias iš vergijos į socializmą.
Gana ponų Lietuvos, yra atsikėlusio darbo žmonių, liaudies Lietuva!
Lietuva su visu pasiryžimu eina greta Sovietų Sąjungos.
Tegyvuoja Stalinio konstitucijos aušra, kuria šiandien nušvito Lietuva! — Justas Paleckis.
Drąsiai ženkime į gyvenimą laimingoje Sovietų Sąjungoje.
Liaudies seimo nariai pagerbė keturis sušaudytus komunistus.
Atgautoji laisvė padidins mūsų darbo našumą.
Tegyvuoja Lietuvoje Sovietų valdžia! — Gedvilas.
Panaikinus kapitalizmą bus baigtas išnaudojimas žmogaus žmogui.
Tik Sovietų S-gos šeimoje Lietuva bus tikrai laisva ir nepriklausoma. — Liudas Gira.

Liepos 23 d.

Lietuvoje nustatyta aukščiausia žemės norma — 30 ha.
Visa Lietuvos žemė, jos gelmės, miškai ir vandenys priklauso liaudžiai.
Valstiečiams Seimas nubraukė visas skolas ir atleido nuo mokesčių nedamokėjimo.
Poema apie Staliną — Solomėja Nėris.
Raudonoji armija visokiai spekuliacijai padarė galą.
Žengiamie į gyvenimą su pjautuvu ir kuju.
Reikalauja juo greičiau įvesti santvarką.

Gen. Baltušis — žemaitis bolševikas iš Rusijos

Bolševikų paskirtas "Lietuvos liaudies kariuomenės" vadu generolas Baltušis — žemaitis nebuvo Lietuvos kariuomenės generolu. Jį atsiuntė iš Rusijos bolševikai būti generolu Lietuvoje. Baltušis — žemaitis buvęs tas pats bolševikutis, kurs suorganizavęs bolševikų burį eiti pagelbon Kapsukui, kada Kapsukas su Rusijos bolševikų armija buvo užkariauęs Vilnių. Sakoma, kad nėra aršesnių tautos priešių kaip savieji išgamos ar patsidavėliai. Generolas Baltušis — žemaitis elgiasi dabar Lietuvoje arčiau negu koks rusas bolševikas elgtųsi.
Pirmas Baltušio — žemaitio darbas "uvo "apvalyti" Lietuvos kariuomenę, išmetant lauk

arba areštuojant visus Lietuvos karininkus, pulkininkus ir generolus. "Liaudies seimui" pats Baltušis — žemaitis pasigyrė sekamais žodžiais:

"Dabar jau Lietuvos liaudies kariuomenėje įvestas politinių vadovų institutas (Stalino šnipų). Liaudies kariuomenė pirmą kartą savo gyvenime pradėjo politiniai auklėtis ir mokyto. Jau daug karininkų reacionierių yra paleista iš kariuomenės ir šis valymo darbas tebevaromas toliau". Baltušis — žemaitis žinoma prašė "liaudies seimo", kad Lietuvos liaudies kariuomenė būtų įlieta į karįgiškos raudonosios armijos eiles".

Susirinkimų "laisvė"

Uždarytų d-jų valdybos nebėgi daryti nutarimų. Patirta, kad kai kurių uždarytų draugijų valdybos sušaukė posėdžius ir ne pagal įstatus, bet savaip, nutaria likviduoti draugijos turtą, pav. buv. Lietuvos Sion. Jaunimo dr. "Somerijos" valdyba po jos uždarymo susirinko posėdžio ir nutarė archyvus, bylas, knygas ir antspaudus sunaikinti. V. R. M. Spaudos ir Draugijų skyrius praneša, kad tokie veiksmai nesuderinami su įstatymais ir kad uždarytų d-jų valdybos neturi teisės nei rinktis posėdžių, nei daryti bent kokius nutarimus.

Nesilaikantieji šių nuostatų bus baudžiami visu griežtumu. Uždarytųjų draugijų turto paskirtį nustatytį gali tiksliai prie V. R. M-jos sudaryta komisija ir tik jos nurodymu draugijų turtas gali būti galutinai sutvarkytas.

(Darbo Lietuva)

Pakeitimai finansų ministerijoje

Finansų Ministerijoje yra padaryti šie pakeitimai: 1) laikinai ejęs mokesčių departamento direktoriaus pareigas Justas Baltrušaitis paskirtas mokesčių departamento direktoriumi, o buv. to departamento direktorius M. Bludžius atleistas; 2) finansų departamento direktorius M. Lipčius atleistas. Jo vieton finansų departamento direktoriu paskirtas Aleksandras Drobnyš. D. L.

Pakeitimai Švietimo Ministerijoje

Švietimo ministerio įsakymu, Švietimo ministerijos juriskonsultas Benediktas Grėbliūnas nuo liepos 12 d. iš pareigų atleistas ir toms pareigoms nuo liepos 18 d. paskirtas Adomas Kaminskis; Švietimo ministerijos vidurinių mokyklų inspektorius Pijus Papečys nuo liepos 21 d. iš pareigų atleistas ir jo vieton paskirtas Vladas Drėma. D. L.

Kauno pašte nuimtos smetoninio režimo liekanos

Pašto valdybos įsakymu, žiominis dienomis nuo pašto rūmų nuimta lenta su Smetonos, Tubelio ir kt. vardais. Kauno centrinio pašto salės yra dekoruotos apyvartoje buvusių Lietuvos pašto ženklų serijos panaikinti visi piešiniai su Smetonos ir Tubelio atvaizdais.

Ne lojalūs Liaudies vyriausybei

Naujos demokratinės vyriausybės karščiausiai šalininkai yra susirupinę, kad dar vis Panevėžyje tebėra Smetonos režimo dvasiai ir smetonininkai ne tik nenusiminę ir ne lojalūs, bet aktyviai skleidžia gandas.

Kiek pakeista viršaičių ir burmistrų

Lietuvoje iš viso yra 261 valsčius; tiek pat yra ir viršaičių. Liaudies vyriausybei teko daug viršaičių atleisti, o atleistųjų vieton paskirti kitus viršaičius, kurie turi vietos gyventojų pasitikėjimą.

Iš viso atleista 175 viršaičiai, jų vietoje paskirti nauji.

Lietuvoje yra 12 pirmaeilių miestų ir tiek pat burmistrų. Iš 12 pirmaeilių miestų burmistrų pakeista 11 burmistrų. Liko tas pat tik Šiaulių miesto burmistras.

Antraeilių miestų burmistrų buvo 23, pakeista naujais 19.

Nauja žemės reforma

Valstybės žemės Ukio komisijos išaiškinimu, dvarininkais, iš kurių paimama visa žemė, laikomi: a) stambiųjų dvarų valdytojai, kilę iš seno dvarininkų luomo, arba tie valdytojai, kuriems vykstant ankstybesnė žemės reforma, buvo palikta vadinamoji "dvarininkiška norma", b) buvusieji aukštieji valdininkai, pramonininkai, verslininkai ir kiti miesto atstovai, o taip pat stambūs žemvaldžiai, kurie dvarus valdė ukvedžių ar specialių igaliojinių pagelba. Kiti stambūs ukų valdytojai, kurie čia neišvardyti, jei jie, veddami ukius, nuolat patys juose gyveno, gaudami pragyvenimui pajamas tik iš tų ukų — tokiems paliekama žemės norma 30 ha. Darbininkams, mokytojams ir valstybinių, visuomeninių ir privačių įstaigų tarnautojams, kurie gyveno kaime ir dirbo savo ukiuose arba ten gyveno ir dirbo jų šeimos, paliekama norma iki 30 ha. Nedarbingiems arba mažai darbinigiems, o taip pat senyvo amžiaus asmenims ir globajamiems mažamečiams ir nesveikiems, valščiaus žemės ukio komisijos nutarimu gali būti palikta norma ligi 30 ha. Darbininkams, mokytojams, smulkiems valstybinių, visuomeninių ir privačių įstaigų tarnautojams ir asmenims, turintiems nuopelnų liaudžiai arba mokslui ar menui, kurie žemę paveldėjo arba įgijo iš darbo sutauptų, bet kurie ligi birželio 17 d. kaime negyveno ir fiziškai savo ukyje nedirbo, valščiaus žemės ukio komisijos nutarimu gali būti palikta ligi 10 ha arba kiekvienam atvejui jų sodybos su trobėmis ir teisė gauti žemės ateityje tuo atveju, jei jie grįžtų į kaimą.

Pakeitimai Valstybės Teatre

Švietimo ministeris Kauno Valstybės Teatro režisierius Olekų Petrą nuo šių metų liepos mėnesio 15 dienos atleido iš režisieriaus pareigų Kauno Valstybės Teatre. Kelbaską Bronislavą, Kauno Valstybės Teatro baletmeisterį, paskyrė baletu meno vadovu nuo šių metų liepos mėnesio 16 dienos, palikdamas jį ir baletmeisterio pareigose. Grybaską Juozą, laikinai einantį Kauno Valstybės Teatro direktoriaus pareigas, laikinu dramos meno vadovu, palikdamas jį ir direktoriaus pareigose.

Švietimo ministeris Kauno Valstybės Teatro dirigentą Marijošų Vytautą nuo 1940 metų liepos mėnesio 15 dienos atleido iš dirigento pareigų Kauno Valstybės Teatre. Kauno Valstybės Teatro dirigentą nuo 1940 metų liepos mėnesio 16 dienos paskyrė Bukšą Mykolą ir nuo tos dienos pavedė jam operos meno vadovo pareigas.

Konfiskacijos komisija

Yra sudaryta komisija Pasislėpusio Lietuvos Piliiečio Turtui Konfiskuoti. Konfiskacijos komisijos pirmininku paskirtas Vidaus Reikalų Ministerijos generalinis sekretorius A. Dikšys ir nariais: valstybės kontrolierius L. Adomskas ir Finansų ministerijos generalinis sekretorius.

Pradės statyti mažųjų butų kolonijas darbininkams

Kauno miesto savivaldybė pradės statyti mažųjų butų kolonijas darbininkams. Prie Pietario ir Hipodromo gatvių bus pastatyta kolonija iš 36 butų, Mikalinavos kaime prie Tilžės gatvės 30 butų, prie Varnių ir Demokratų gatvių 76 butų ir prie Zarasų ir Širvintų gatvių 12 butų.

Vidaus Reikalų Ministerijos statybos projektus ir Kauno savivaldybės sutartis su rangovais patvirtino.

Sustabdomos kelionės į užsienį

Vidaus Reikalų Ministerija praneša, kad Lietuvos piliiečiai, kurie turi išvažiavimo vizas, duotas prieš Liaudies Vyriausybės sudarymą, t. y. prieš 1940 m. birželio mėn. 17 d., į užsienį nebus išleidžiami. Jie turi savo pasus tuojau grąžinti juos davusioms arba artimiausioms užsienio pasų davimo įstaigoms.

Žemės norma nustatyta 30 ha

Apskričių žemės ukio komisijų suteiktomis žiniomis, iki rugpjūčio 12 d. iš viso buvo surašyta 30,850 ukų, iš kurių žemės fondui paimama 599,616 ha. Prašymų žemei gauti iki tai dienai paduota 164,179. Vadinasi, jei žemė būtų skiriama visiems prašytojams, tai kiekvienam jų vidutiniškai tektų po 3,65 ha. Tačiau faktiškai yra kitaip. Mat, tų prašytojų tarpe yra daug amatininkų, mažamečių miestelėnų ir net ukininkų, kuriems paliekama 30 ha norma, bet dėl nežinojimo jie buvo padavę prašymus, kaip ir kiti kandidatai. Kaimo amatininkai, negalintieji iš savo amato pragyventi, žemės gali gauti nuo 0,5 iki 3 ha; mažamečiai gaus tik atitinkamus priedus prie jų turimos žemės, o miestelėnams, kurie iki šiol žemės nedirbo ir turi kitą darbą ar pragyvenimo šaltinį, žemės skirti nebūtų tikslinga, be to skiriamos prie miestų ir miestelių žemės norma gali būti sumažinta iki 50%. Tokiu būdu visi turintieji pirmenybę kandidatai žeme bus aprūpinę ligi Ministerijai Tarybos š. m. rugpjūčio 5 d. nustatytų normų.

Finansų ministeris, remdamasis viešojo atsisakymo įstaigų ir imonių priežiūros įstatymo pakeitimo 10 straipsniu visai eilei imonių turtui paskyrė likvidaciją ir jai vykdyti likvidatorius. Likvidacija paskirta dvidešimčiai imonių turtui, esančiam Vilniuje arba Vilniaus srityje. Imonių likvidatoriais paskirti Pranas Miškinis, Vilniaus liaudies bankas, Antanas Vadopalas, Vilniaus miesto amatininkų smulk. kredito draugija, Jonas Grigaitis, Juozas Micevičius, "Spaudos Fondas" ir kelerų vietos smulk. kredito draugijų. D. L.

Keičia Kauno gatvių vardus

Kauno Miesto Savivaldybės gatvių vardams parinkti komisija nutarė A. Smetonos alėją (A. Panemunėje) pavadinti Jono Biliūno alėja. Smetonos aikštės pavadinimas (prie Tvirtovės al.) išbraukiamas ir tos aikštės namai, numeracijos tvarka, priskiriami prie kaimyninių gatvių. Ožėskienės gatvę nutarta pavadinti Vinco Krėvės gatve ir Kanto gatvę — Julius Janonio gatve.

Namai Pardavimui

Nuostabus Forklozavimų Barganas. Pirkite Tiesioginiai iš Morgičeriaus

FORKLOZAVIMAI BROOKLYNE
2 šeimynų mūrinis namas, \$3,250, pilna kaina — 85 Hews St. (arti Bedford Ave.) — dviejų aukštų su beismetu, 11 kambarių, garo apšildymas, visi įrenginiai, žemutinio buto renda \$40, aukštutinio \$35.
9519 Ave. M. (arti Rockaway Ave.) 5c. mokeskis už kelionę — kampinis namas, 4 kambariai žemai, trys ant viršaus, visi įrenginiai, garo apšildymas, naujas misinginis plumbingas. Kaina \$3,250.
2644 East 22nd Street (Brighton Line) — 2 šeimynų, visiškai atskiras nuo kitų namų, 12 kambarių, 2 uždari prieangiai, čerpinė prausykla ir virtuvė, sruutų nuovadai, visi įtaisymai, nauji Mansville gontai, mėnesinė renda \$105. Kaina \$5,750.
2149 Ryder St. (arti Ave. U) — atskiras nuo kitų namų, vienos šeimynos, 2 automobilų garažai, nauji Mansville gontai, čerpinės prausyklos, garo apšildymas, visi įtaisymai. Kaina \$3,450.
7503 — 97th Ave., Woodhaven, Queens (Fulton St. Line) — 2 šeimynų mūrinis, 11 kambarių, visi įtaisymai, garo apšildymas. Tikras barganas. Kaina \$4,450.
9904 — 216th St., Bellaire, Queens — 1 šeimynos atskiras nuo kitų, gražiai įrengtas, visi įtaisymai. Gražus daržas. Kaina \$3,250.

SUFFOLK COUNTY FORKLOZAVIMAI
Huntington Station, L. I. — 15 Mulford St. (kampas E. 11th St.) Gražus namas, 6 kambariai, garažas, pilnai įrengtas, 40x100. Kaina \$4,250. F. H. A. 15 metų morgičius.
Patchogue, L. I., 370 Oak St. — 1 šeimynos, atskiras nuo kitų, bungalow, 6 kambariai, įrengtas basementas, išrodo kaip naujas. Kaina \$3,250. F. H. A. 17 metų morgičius. Visos nuosavybės atdaros pažūrėjimui. Vidutinė kaina. Galima susitarti del morgičiaus.
ADAMS-FISHER, INC.
32 Broadway, New York, N. Y.
Tel. WHitehall 4-4622

Reikalauja žinių apie pabėgusius asmenis

Pasislėpusių Lietuvos piliiečių turtui konfiskuoti konfiskacijos komisija prašo visas įstaigas, įmones ir visus asmenis tuojau teikti raštu ar žodžiu žinių apie Lietuvos piliiečius, kurie po 1940 m. birželio 15 d. išvyko į užsienius ar šiaip pasislėpė.

Žinias galima įteikti vietos policijai ar savivaldybei arba siųsti tiesiog konfiskacijos komisijai, Kaunas, vidaus reikalų ministerija.

Teikiant žinias, reikia nurodyti pasislėpusio asmens vardą, pavardę, buvusią gyvenamąją vietą ar buv. tarnybos pareigas. Be to, jei yra žinoma, pageidaujama nurodyti kur ir kokį turtą pasislėpęs asmuo turi ir kas tą turtą dabar valdo bei globoja.

Visai eilei imonių paskirti likvidatoriai

Finansų ministeris, remdamasis viešojo atsisakymo įstaigų ir imonių priežiūros įstatymo pakeitimo 10 straipsniu visai eilei imonių turtui paskyrė likvidaciją ir jai vykdyti likvidatorius. Likvidacija paskirta dvidešimčiai imonių turtui, esančiam Vilniuje arba Vilniaus srityje. Imonių likvidatoriais paskirti Pranas Miškinis, Vilniaus liaudies bankas, Antanas Vadopalas, Vilniaus miesto amatininkų smulk. kredito draugija, Jonas Grigaitis, Juozas Micevičius, "Spaudos Fondas" ir kelerų vietos smulk. kredito draugijų. D. L.

Keičia Kauno gatvių vardus

Kauno Miesto Savivaldybės gatvių vardams parinkti komisija nutarė A. Smetonos alėją (A. Panemunėje) pavadinti Jono Biliūno alėja. Smetonos aikštės pavadinimas (prie Tvirtovės al.) išbraukiamas ir tos aikštės namai, numeracijos tvarka, priskiriami prie kaimyninių gatvių. Ožėskienės gatvę nutarta pavadinti Vinco Krėvės gatve ir Kanto gatvę — Julius Janonio gatve.

Namai Pardavimui

Nuostabus Forklozavimų Barganas. Pirkite Tiesioginiai iš Morgičeriaus

FORKLOZAVIMAI BROOKLYNE
2 šeimynų mūrinis namas, \$3,250, pilna kaina — 85 Hews St. (arti Bedford Ave.) — dviejų aukštų su beismetu, 11 kambarių, garo apšildymas, visi įrenginiai, žemutinio buto renda \$40, aukštutinio \$35.
9519 Ave. M. (arti Rockaway Ave.) 5c. mokeskis už kelionę — kampinis namas, 4 kambariai žemai, trys ant viršaus, visi įrenginiai, garo apšildymas, naujas misinginis plumbingas. Kaina \$3,250.
2644 East 22nd Street (Brighton Line) — 2 šeimynų, visiškai atskiras nuo kitų namų, 12 kambarių, 2 uždari prieangiai, čerpinė prausykla ir virtuvė, sruutų nuovadai, visi įtaisymai, nauji Mansville gontai, mėnesinė renda \$105. Kaina \$5,750.
2149 Ryder St. (arti Ave. U) — atskiras nuo kitų namų, vienos šeimynos, 2 automobilų garažai, nauji Mansville gontai, čerpinės prausyklos, garo apšildymas, visi įtaisymai. Kaina \$3,450.
7503 — 97th Ave., Woodhaven, Queens (Fulton St. Line) — 2 šeimynų mūrinis, 11 kambarių, visi įtaisymai, garo apšildymas. Tikras barganas. Kaina \$4,450.
9904 — 216th St., Bellaire, Queens — 1 šeimynos atskiras nuo kitų, gražiai įrengtas, visi įtaisymai. Gražus daržas. Kaina \$3,250.

SUFFOLK COUNTY FORKLOZAVIMAI
Huntington Station, L. I. — 15 Mulford St. (kampas E. 11th St.) Gražus namas, 6 kambariai, garažas, pilnai įrengtas, 40x100. Kaina \$4,250. F. H. A. 15 metų morgičius.
Patchogue, L. I., 370 Oak St. — 1 šeimynos, atskiras nuo kitų, bungalow, 6 kambariai, įrengtas basementas, išrodo kaip naujas. Kaina \$3,250. F. H. A. 17 metų morgičius. Visos nuosavybės atdaros pažūrėjimui. Vidutinė kaina. Galima susitarti del morgičiaus.
ADAMS-FISHER, INC.
32 Broadway, New York, N. Y.
Tel. WHitehall 4-4622

Naujų burmistrų paskyrimai

Utenos burmistras J. Berčiūnas iš pareigų atleistas, jo vieton paskirtas Juozas Čepėnas.

Suv. Kalvarijos burmistras J. Pinkus atleistas, jo vieton paskirtas V. Vištaneckis ir pad. Michalina Bartašienė.

Plungės burmistras Kazys Augunas atleistas, jo vieton paskirtas Jonas Bagukas.

Panevėžio burm. pad. inž. Kličmanas atleistas, jo vieton paskirtas Jonas Jurašas. D. L.

Kuopų susirinkimai

HUDSON, MASS. — SLA 58 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks rugsėjo 21 d., 7:30 valandą vakare, V. Sumsko name, 79 Broad Street. Visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti ir užsimokėti mėnesines duokles, kad neliktumet suspenduoti. Taipgi prašomi visi nauji nariai ateiti ir atsimiti palidijimus. L. Volkovičius, sekr.

LIETUVIŲ KALBOS GRAMATIKA
Su Angliškais Pasiškinimais — Pritaikyta Amerikos Lietuviams
Sutaisė DR. D. PILKA
Gramatikoje pilnai išdėstyta visos kalbos dalys ir pagrindinės rašybos taisyklės — žodžių daryba, linkniavimas, asmenavimas, sintaksė, skyrimųjų ženklių nurodymas ir apie 1,500 veiksmazodžių angliškais žodynėlis.
KAINA \$1.00 su prisistimimu.
Agentams ir mokykloms duodama nuolaida. Reikalaukite pas
DR. D. PILKA, 528 Columbus Ave., Boston, Mass.

MUSŲ PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI

MUSŲ ADVOKATAI

Adv. F. J. Bagočius,

"Keleivio" Name,
253 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Valandos kasdien: 9 iki 7.

Adv. K. P. Gugis.

Chicago, Ill. Kamb. 1431-1434.
Namuose: 3323 So. Halsted St.
Ofisai: 127 N. Dearborn St.
Vakarinis: 6 iki 8:30

Adv. C. Voketaitis,

50 Court Street,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: TRIangle 5-3622
Tel. EVergreen 8-7179

MUSŲ GYDYTOJAI

Dr. G. J. Tarulis,

Osteopatas Gydytojas,
7912 So. Halsted Street,
Chicago, Ill.
Valandos: 10-5 ir 7-9

KNYGA APIE DŽIOVĄ IR TUBERKULŲZĄ
KAINA 25 CENTAI
Prašė ir parduoda

Dr. Ignotas Stankus,

1210 So. Broad Street,
Philadelphia, Pa.

MUSŲ GRABORI

Tel. Stag 2-0783 Notary Public

JOSEPH LeVAND

(Levandauskas)
UNDERTAKER

337 Union Avenue, Brooklyn, N. Y.

MUSŲ BIZNIERIAI

A. J. KUPSTIS

SLA N A R Y S

Tel. So. Boston 9423

322 W. Broadway, South Boston, Mass.

John Naghten & Co.

Established 1863

Insurance

1905 Insurance Exchange

Chicago, Illinois

Svaiginančių Gėrimų Krautuose

JOKUBAS POLANSKIS

45 Christopher Street,

New York, N. Y.

Užsakymai greitai išpildomi

Valandos: Nuo 8 ryto iki 12 nakties

TELEFONAI:

CHelsea 3-9812 — WAtkins 9-2200

SUSIVENIJIMO NARIAI:

Turėdami bent kokį reikalą su lietuviais profesionalais arba

biznieriis, paklauskite jų, kodėl jie gaudami Jūsų paramą, nenori

paremti Jūsų organo "Tėvynės" skelbiamai joje savo profesiją

arba biznio korėiukę?

Remkite tuos Profesionalus, Biznieriis ir Specialistus, kurie

remia Jūsų Susivienijimą ir jo organą "Tėvynę".

NAUJIENOS

NAUJIENOS pirmas ir didžiausias Lietuvių Dienraštis Amerikoje.

NAUJIENOS turi savo korespondentus visuose Amerikos miestuose ir kituose pasaulio kraštuose.

NAUJIENOS paduoda vėliausias pasaulines žinias.

NAUJIENOSE rasite nekoncenzuruotų žinių iš Lietuvos.

NAUJIENŲ prenumerata Amerikoje (be Chicago) kainuoja \$5.00, Chicagoje ir Europoje — \$8.00.

NAUJIENOMS — pinigų siųskite šiuo antraštu:

"NAUJIENOS"

1739 SO. HALSTED STREET
CHICAGO, ILLINOIS